

ҮКІМЕТ ШЕШІМІ НЕГЕ БІРІЗДІ ЕМЕС?

ҰЛТТЫҚ БАСПАСӨЗ КҮНІ РЕСПУБЛИКАМЫЗДА 1 – АҚ РЕТ АТАП ӨТІЛДІ. ОЛ 2024 ЖЫЛҒЫ 2 АҚПАН БОЛАТЫН. 2025 ЖЫЛҒЫ ДА АТАЛДЫ, БІРАҚ ОЛ ҚАТЕЛІК БОЛДЫ. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ ӨЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ МИНИСТРІНІҢ 2025 ЖЫЛҒЫ 20 ҚАҢТАРДАҒЫ БҰЙРЫҒЫНА СӘЙКЕС КӘСІБИ МЕРЕКЕЛЕР ТІЗБЕСІНЕ БІРҚАТАР ӨЗГЕРІС ЕНГІЗІЛІП, 8 ЖАҢА КӘСІБИ МЕРЕКЕ ҚОСЫЛЫП, ҰЛТТЫҚ БАСПАСӨЗ БЕН РАДИО КҮНІ ТІЗІМНЕН АЛЫНЫП ТАСТАЛДЫ.

ЕҢ ҚЫЗЫҒЫ, БИЫЛ 2 АҚПАҢДА ЕЛ ПРЕЗИДЕНТІ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВ (АҚОРДА САЙТЫНДА), ПРЕМЬЕР-МИНИСТРДІҢ ОРЫНБАСАРЫ – МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРІ АИДА БАЛАЕВА ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРДЫ ҰЛТТЫҚ БАСЫЛЫМ КҮНІМЕН ҚҰТТЫҚТАДЫ (TURKYSTAN.KZ. САЙТЫНДА). СОҒАН ҚАРАҒАНДА, КӘСІБИ МЕРЕКЕ ҰЛТТЫҚ БАСПАСӨЗ КҮНІ ҚАЙТА ТОЙЛАНАТЫН БОЛҒАН СИЯҚТЫ...

Ұлттық баспасөз күні – 2 ақпан. Радио күні – 1 қазан деп Үкіметтің 2023 жылғы 16 тамыздағы Қаулысына сәйкес бекітілген жаңа мерекелер болатын. Алайда олардың өмірі ұзаққа бармады. Үкімет мәртебесі жоғары мемлекеттік және ұлттық мерекелерді белгілеуді өз құзырына алып, кәсіби мерекелерді атап өту мерзімін бекітуді Еңбек және халықты өлеуметтік қамту министрлігіне тапсырды.

Мұндай құзіретке ие болған Еңбек және халықты өлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 20 қаңтардағы бұйрығымен аталған екі кәсіби мереке мерекелік тізімнен алынып тасталды. Сөйтіп, бұл екі кәсіби мерекенің өмірі қысқа болды.

Кәсіби мерекелер тізімінен алынған себебі Еңбек және халықты өлеуметтік қорғау министрлігі баспасөз, радио қызметкерлері бұқаралық ақпарат құралдары қызметкерлері деп саналатындықтан ол мерекені Ұлттық баспасөз күні деп, Радио күні деп бөліп-жарудың қажеті жоқ деп тұжырымдаса керек. 28 - ші маусым БАҚ қызметкерлерінің күні ретінде БАҚ-ның үш саласы қызметкерлерінің мерекесі болып қала берді. Бұл бір жағынан қисыны бар түзету деп қабылдадық.

Дегенмен, 2023 жылғы 16 тамыздағы Үкімет қаулысының 2 ақпанды Ұлттық баспа күні деп белгілеуі себепсіз емес еді. Бұл күнді «Қазақ» газетінің алғашқы номері шыққан күнімен байланыстыра отырып, бұл тарихи датаны есте сақтауымыз керек. Өйткені газеттің бас редакторы Ахмет Байтұрсынов үшін бұл газет бүкіл қазақтың үні еді... 2-ші ақпан қазақ баспасөзі үшін қасиетті күн деген ұғым бар еді. «Қазақ» газетінің шыққан күнін мерекеге айналдырайық деген тілек осыдан шықса керек. Бірақ бұл тілек ұзаққа

бармады... Ақылгөйлер "28 маусым барлық БАҚ қызметкерлерінің мерекесі" деп сол күнге телеарна да, баспасөз де, радио да кіргізілді. Өкінішке орай, өндіріс цехына жататын баспалар мен баспаханалар жайына қалды.

Салыстырмалы түрде айтар болсақ Кеңес одағы кезінде "Баспасөз мерекесі" (День печати) күні 5 мамырда, Радио күні және басқа да байланыс қызметкерлерінің күні 7 мамырда аталып өтетін.

Дәл сол даталар болмаса да бұл кәсіби мерекелерді ұмытпаған елдер де баршылық. Қазір Украина баспасөз күнін 30 мамырда атап өтсе, Ресей 19 сәуірде өз полиграфистерінің күнін атап өтеді екен. Бұл күні Ресейдің баспасынан Иван Федоров алғашқы баспағанада өзінің "Апостол" кітабын басып шығарған. Бұл тарихи деректі Ресей елі есте сақтап отырса, біз неге "Қазақ" газетінің шыққан күнін үндеместен жаба салдық? Үкіметке де, Еңбек министрлігіне де, қазақ халқына да бұл үлкен сын. Үкімет те, Еңбек және халықты өлеуметтік қорғау министрлігі де осы мәселеде мүлтік кеткен сияқты. Ортақ іс неге халықпен кеңесіп істелмеді? Осындай тарихи маңызы бар істе тарихқа қиянат жасамау керек қой. 1563 жылы кітабы алғашқы баспаханада басылып шыққан Иван Федоровтың есімін Ресей тарихта сақтап отырса, күні кеше 1913 жылғы "Қазақ" газетін біз неге ұмыта салдық?

«Қазақ» газетінің тарихын жаңғырту болашақ үшін өте маңызды екенін ескерсек, оның алғашқы санының шыққан күнін неге күнтізбеге тарихи дата етіп көрсетпеске? Асығыстық жасамай қоғаммен келісе отырып дұрыс талқыласақ, мүмкін, ол күн атаусыз қалмас па еді?..

Бірді айтып, тағы бір басқаға кеткеніміз емес, нақты айтайық дегеніміз мынау еді.

ҚАЗАҚСТАНДА БАСПАГЕРЛЕР КҮНІ НЕГЕ ЖОҚ?

Полиграфия саласының ең бір маңызды бөлігі - газет-журнал, кітап басып шығаратын баспахана сияқты өндіріс орны екені белгілі.

Баспа саласында істейтін жұмысшылар "біз түнді ұйқысыз өткізетін ақындар сияқтымыз - кейде түнімен, кейде таң атқанша жүреміз," - деп әзілдейді. Онысы рас.

Бірақ ондай түнгі жүріс қазіргі озық баспа технологиясы жоқ жылдарда болушы еді. Бұрынғы денсаулыққа зиянды қорғасынмен әріп құю сияқты жұмыстар келмеске кетті.

Қазіргі дәуірде баспаханалар жаңа заманауи технологиялық талапқа сәйкес газет басып шығаратын жаңа сипаттағы машиналармен, жабдық-құралдармен қамтылған. Цехтағы жұмысшылар саны да жаңа озық технологияның келуіне байланысты ықшамдалған.

Десе де жұмысы заманауи талапқа сай техникалық өзгерістерге бағытталған баспа саласы, баспаханалар өндіріс орны болып қала бермек. Олай болса, елімізде баспа күні, яғни, полиграфистер күні неге жоқ? - деген сұрақ туады.

Осы сұрақты журналистерге қойған баспахана жұмысшыларының мына бір тұжырымы бізді ойлантып қойды. «28 маусым

- БАҚ қызметкерлерінің күніне бәрімізді тығып қойды: шығармашылық топты да, жұмысшы топты да. Жасыратыны жоқ, 28 маусымдағы кәсіби мерекеде шығармашылық қызметкерлерінің дені аталып жатады да, баспахана қызметкерлері ауызға да алынбайды. Неге?» - деген сұраққа жауап бере алмадық.

Бүгінгі статистика әлі жариялана қойған жоқ, бірақ елімізде бұдан 5 жыл бұрын 300 баспа, 800-ге тарта баспахана бар деген деректерге сүйенсек, елімізде онда істейтін кәсіби жұмысшылар саны да аз емес екені айтпаса да түсінікті. Сонда баспахана жұмысшылары жеке кәсіби мерекеге лайық емес пе?

Елімізде Еңбек министрлігі бекіткен 80-ге жуық мамандық иелерінің кәсіби мерекесі бар екен. Олардың ішінде салалық кәсіби мамандықтар қатарында күзет қызметкерлері, қоғамдық тамақтану орындарындағы аспаздар, есепшілер, тағы да көптеген басқа мамандармен салыстырғанда баспа ісі мен баспахана жұмысшыларының мәртебесі неліктен аталмай қалған?

Осыған көңіл бөлетін Еңбек және халықты өлеуметтік қамту министрлігінің жаңа министрі не дейді? Өлде бір палаталы жаңа парламентке өңірімізден сайланатын депутаттар арқылы жеткіземіз бе? Ойланатын мәселе екен...

Баян ТАҢАТАРОВА

БАСПАСӨЗ - 2026

Жазылу базасы:

редакция арқылы

1 жылға – 4 212 теңге.

«Қазпошта» арқылы жеке тұлғаларға

1 жылға – 6 550,96 теңге.

«Қазпошта» арқылы заңды тұлғаларға

1 жылға – 8 925,28 теңге.

Цена подписки:

через редакцию

на год – 4 212 тенге.

через «Казпочту» для физических лиц

на год – 6 550,96 тенге.

через «Казпочту» для юридических лиц

на год – 8 925,28 тенге.

Жетісу облысы бойынша жазылуы индексі: 15534

Подписной индекс для других регионов РК: 65534

ҚЫСҚА ДА НҰСҚА

ПРЕЗИДЕНТ БАС ПРОКУРОРДЫҢ
ЖАҢА ОРЫНБАСАРЫН ТАҒАЙЫНДАДЫ

Мемлекет басшысының өкімімен Ерлан Рақымжанұлы Өтегенов Қазақстан Республикасының Бас прокурорының орынбасары қызметіне тағайындалды. Бұл туралы Ақорданың баспасөз қызметі мәлімдеді.

Ерлан Өтегенов прокуратура органдарында 1997 жылдан бері еңбек етіп келеді. Әр жылдары Алматы, Оңтүстік Қазақстан, Ақмола облыстары мен Алматы қаласының прокуратураларында түрлі басшылық лауазымдарды атқарған.

Сонымен қатар ол Алматы табиғатты қорғау прокурорының орынбасары, Алматы облысы Қарасай, Талғар аудандарының, Ақмола облысы Целиноград пен Егіндікөл аудандарының прокуроры, сондай-ақ Алматы қаласының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу комитеті басқармасының бастығы қызметтерін атқарды. 2019 жылдың маусым айынан бастап Нұр-Сұлтан қаласы прокурорының орынбасары болды.

ЕГІС АЛҚАПТАРЫН 511,8 МЫҢ ГЕКТАРҒА ДЕЙІН
ЖЕТКІЗУ ЖОСПАРЛАНУДА

Мемлекет басшысының 2024–2028 жылдарға арналған ауыл шаруашылығының жалпы өнім көлемін екі есеге ұлғайту жөніндегі тапсырмасын орындау аясында Жетісу облысында биыл ауыл шаруашылығы дақылдарын көбейту жоспарға алынды. Атап айтқанда, егіс алқаптарын әртараптандыруды ескере отырып, дәндік жүгері егісі 5 172 гектарға, арпа – 4 693 гектарға, қант қызылшасы – 838 гектарға, ал картоп пен көкөніс дақылдары 457 гектарға ұлғайтылады. Жалпы алғанда, 2,1 млн тонна ауыл шаруашылығы өнімін алу күтілуде.

Облыстық ауыл шаруашылығы басқармасының мәліметінше, көктемгі дала жұмыстарына дайындық аясында өңірде жаздық ауыл шаруашылығы дақылдарына қажетті 51,9 мың тонна тұқым толық көлемде дайындалған. Минералдық тыңайтқыштарды дайындау жұмыстары жалғасуда. Облыстың өтінімдеріне сәйкес 5,1 мың тонна дизель отыны бөлінді. Сонымен қатар көктемгі дала жұмыстарына 20,4 мың бірлік техника жұмылдырылады, оның 46 пайызы жоспарлы жөндеуден өткен.

«ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ

Жетісу облысында «Таза Қазақстан» экологиялық бағдарламасы аясында биыл 12 жасыл аймақты абаттандыру жоспарланып отыр. Оның ішінде 9 саябақ, 1 сквер және 2 аллея бар.

Сонымен қатар, экобағдарлама аясында өңірде биыл 25 аула, 17 балалар мен спорт алаңдары абаттандырылады. 148 көпқабатты тұрғын үйдің шатырлары мен қасбеттері жөнделіп, 15,6 шақырым арық желілері ретке келтіріледі, 200 шақырым көше жарығы орнатылады. Сондай-ақ 121 мың көшет отырғызу жоспарланған.

Өткен жылдың қорытындысы бойынша өңірде 13 саябақ, 6 аллея, 2 сквер абаттандырылды. Солардың ішінде бірегей нысандардың бірі – Сарқан ауданында орналасқан, табиғи ландшафты сақтай отырып салынған саябақ. Жалпы аумағы 6 гектар болатын бұл саябақта Жоңғар-Алатауы ұлттық табиғи паркінің флорасы мен фаунасын бейнелейтін ағаштар отырғызылып, жануарлардың мүсіндері орнатылған. Осыған байланысты алдағы уақытта оны экопарк ретінде дамыту жоспарланып отыр.

«SR CLINIC» КӨПСАЛАЛЫ ПЛАСТИКАЛЫҚ ЖӘНЕ
ЭСТЕТИКАЛЫҚ МЕДИЦИНАЛЫҚ ОРТАЛЫҚ АШЫЛДЫ

Талдықорған қаласында көпсалалы заманауи пластикалық және эстетикалық бағыттағы «SR CLINIC» медициналық орталығы ашылды.

«SR CLINIC» медициналық орталығының басшысы, гинеколог дәрігер Самира Садыкованың айтуынша, медициналық орталық әйелдерге арналған кешенді қызметтер көрсетеді. Атап айтқанда, гинекологиялық қызметтермен қатар дерматолог, дерматолог-косметолог, маммолог, эндокринолог сынды жоғары санатты 15 дәрігер еңбек етеді.

Мекеме заманауи медициналық қондырғылармен толық жабдықталған. Атап айтқанда, 5D УДЗ кабинеті, зертхана, ота жасау бөлмелері және ем алушыларға арналған палаталар қарастырылған. Айта кетейік, бүгінде Талдықорған қаласында 60-тан астам мемлекеттік және жекеменшік медициналық мекеме халыққа қызмет көрсетуде.

ОҚЫС ОҚИҒА

2026 жылғы 31 қаңтар күні Талдықорған қаласында Абылай хан көшесі маңындағы теміржол учаскесінде теміржол цистерналары рельстен шықты. Оқиға орнына жедел қызметтер дереу жұмылдырылып, жедел штаб құрылды.

Қазіргі уақытта жағдай толық бақылауда, газдың ағуы орын алмады, зардап шеккендер жоқ. Арнайы техника көмегімен аударылған цистерналар көтеріліп, одан кейін газды қауіпсіз шығару жұмыстары күндізгі уақытта жүргізілді. Қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында Абылай хан көшесінің аталған учаскесі уақытша жабылды.

1,4 МЫҢНАН АСТАМ ЖҮК КӨЛІГІН ЗАҢСЫЗ ТІРКЕУ ІСІ
БОЙЫНША ҮКІМ ШЫҚТЫ

Жетісу облысында жүк көліктерін заңсыз тіркеуге қатысты ең ауқымды қылмыстық істердің бірі қаралды. Мамандандырылған ауданаралық қылмыстық сот 21 адамды кінәлі деп таныды. Олардың қатарында Алматы облысы мен Жетісу облысындағы арнайы ЦОН қызметкерлері, әкімшілік полиция өкілдері және делдалдар бар. Сотта сегіз адам қылмыстық схеманың ұйымдастырушысы болғаны анықталды.

Тергеу мәліметінше, 2020–2021 жылдары Алматы облысындағы Қарасай арнайы ЦОН-да шетелден әкелінген жүк көліктері заңсыз тіркелген. Айыпталушылар жалған құжаттар жасап, мемлекеттік дерекқорларға жалған мәлімет енгізген. Нәтижесінде 904 жүк көлігі заңдастырылып, мемлекетке 5,6 млрд теңгеден астам залал келтірілген. Ал 2022–2023 жылдары осындай қылмыстық схема Жетісу облысының Сарқан ауданында жалғасып, тағы 481 көлік заңсыз рәсімделген.

Жалпы келтірілген шығын 9 млрд теңгеден асты. Мемлекеттік айыптаушы соттан айыпталушыларға 3 жылдан 14 жылға дейін бас бостандығынан айыру жазасын сұрағанымен, сот оларды 2 жылдан 12 жылға дейінгі мерзімге соттады. Сотталғандар жазасын қауіпсіздігі орта және ең төмен деңгейдегі мекемелерде өтейді. Үкім заңды күшіне енген жоқ және 15 тәулік ішінде апелляциялық тәртіппен шағымдануға болады.

(Ақпараттар ашық дереккөздерден алынды)

20 БАТЫР АНАҒА «АЛТЫН АЛҚА»
МЕН «КҮМІС АЛҚА» ТАБЫСТАЛДЫ

Талдықорған қаласының Салтанат сарайында ерекше игі дәстүр жалғасын тапты. Қала әкімі Ернат Бәзіл көпбалалы аналарды құрметтеп, оларға мемлекеттік наградалар табыстады.

Салтанатты жиында барлығы 20 батыр ана марапатталды. Оның ішінде 6 ана «Алтын алқа», 14 ана «Күміс алқа» иегері атанды.

Шара барысында қала әкімі құттықтау сөз сөйлеп, көпбалалы аналарға алғысын білдірді.

- Бала тәрбиелеу ең үлкен еңбек, ал ұрпақ тәрбиелеу-ұлт болашағын қалыптастыру. Сіздердің адал еңбектеріңіз бен аналық мейірімдеріңіз қоғам үшін баға жетпес. Бүгін табысталып отырған «Алтын алқа» мен «Күміс алқа» марапаттары тек құрмет белгісі ғана емес, сіздерге деген ерекше ілтипаттың көрінісі деп білемін. Ұрпақтарыңыздың әрдайым елге сүйікті, Отанға адал азамат болып өсуіне тілектеспін,- деді қала әкімі Ернат Бәзіл.

Қаламызда жыл сайын дәстүрлі түрде өткізіліп келе жатқан бұл марапаттау шарасы аналардың еңбегіне деген құрмет пен көпбалалы отбасыларға қолдау көрсетуді мақсат еткен игі бастамалардың айқын көрінісі.

Талдықорған қаласы әкімдігінің баспасөз қызметі

МЕДИЦИНАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ САПАСЫ
АРТЫП КЕЛЕДІ

Жетісу облыстық көпсалалы клиникасы 700 мыңға жуық тұрғынға медициналық қызмет көрсетеді. Қазіргі уақытта диспансерлік есепте 8 мыңға жуық науқас тіркелген, олардың 55 пайызы бес жылдан астам уақыт бақылауда.

2025 жылы есепке алынған 1407 науқастың 67 пайызы, яғни 934 адамнан аурудың белгілері ерте І–ІІ сатысында анықталды. Скринингтік тексерулер нәтижесінде 143 жағдай анықталды. Жалпы есепте тұрған науқастар саны 7775-ке жетсе, олардың 65 пайызы 5 және одан да көп жыл өмір сүріп келеді.

2025 жылы клиникаға 70-тен астам жаңа медициналық техника алынып, кадрлық құрам сегіз маманмен толыққан. Онкологиялық көмектің сапасын арттыру мақсатында 20 төсектік күндізгі стационар салынған.

Сонымен қатар, клиника мамандарымен халық арасында профилактикалық жұмыстар да жақсы жүргізілуде. 2025 жылы 17 «Ашық есік күні» ұйымдастырылып, 771 адам тексеруден өтіп, нәтижесінде 98 ісікке дейінгі жағдай және 29 қатерлі ісік анықталған.

Медицина қызметкерлерінің біліктілігін арттыру бағытында алғашқы медициналық-санитарлық көмек ұйымдары мен орталық аудандық ауруханалар мамандары үшін 12 лекция мен семинар өткізіліп, оған 712 дәрігер мен орта буын медицина қызметкері қатысыпты. Бұдан бөлек, 5 мастер-класс ұйымдастырылған.

Алиса Есенбекова,
ЖУ студенті

АВТОМОБИЛЬ ЖОЛДАРЫН КҮТІП
ҰСТАУ МӘСЕЛЕСІ ТАЛҚЫЛАНДЫ

2 ақпан күні Бейсен Құранбек атындағы Журналистер үйінде облыстық маңызы бар автомобиль жолдарын күтіп ұстау жөніндегі атқарылып жатқан жұмыстарға арналған баспасөз мәслихаты өтті.

Іс-шараға Жетісу облысы жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары басқармасы басшысының орынбасары Айдос Досжанов, «ҚазАвтоЖол» ҰК» АҚ Жетісу облыстық филиалы директорының орынбасары Жасұлан Қалтаев қатысып, өңірдегі жол инфрақұрылымының қазіргі жағдайы туралы баяндады.

Баспасөз мәслихаты барысында облыстық маңызы бар автомобиль жолдарын күтіп ұстау, қысқы кезеңдегі жол қауіпсіздігін қамтамасыз ету, жол жамылғыларын уақтылы тазалау және көлік қозғалысының үздіксіздігін сақтау бағытында атқарылып жатқан жұмыстарға ерекше назар аударылды.

Айдос Досжанов өз сөзінде жол сапасын жақсарту және тұрғындардың қауіпсіз қозғалысын қамтамасыз ету – басқарманың басты міндеттерінің бірі екенін атап өтті. Ал Жасұлан Қалтаев «ҚазАвтоЖол» ұлттық компаниясы тарапынан облыс аумағындағы автомобиль жолдарын күтіп ұстау жұмыстары жоспарға сай жүргізіліп жатқанын, қажетті материалдық-техникалық ресурстар жеткілікті екенін жеткізді.

Кездесу соңында журналистер тарапынан қойылған сұрақтарға жауап беріліп, алдағы кезеңге жоспарланған жөндеу және күтіп ұстау жұмыстары туралы нақты ақпарат ұсынылды.

Айым Сабыржан,
ЖУ студенті

ОТБАСЫЛЫҚ-ТҰРМЫСТЫҚ ЗОРЛЫҚ-
ЗОМБЫЛЫҚТЫҢ АЛДЫН АЛУ

Отбасылық құндылықтарды нығайту, әйелдер мен балалардың құқықтарын қорғау және тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу - мемлекет пен қоғам алдындағы маңызды міндеттердің бірі. Осы бағытта Жетісу облысында кешенді профилактикалық жұмыстар жүйелі түрде жүргізілуде.

2026 жылғы қаңтар айынан бастап Талдықорған қаласында «Жанұя» отбасы қолдау орталығы өз жұмысын бастады.

«Жанұя» орталығы қиын жағдайдағы отбасыларды ерте анықтау, конфликт жағдайындағы отбасылармен медиация жүргізу, ата-аналар мен балаларға адам құқықтары мен қауіпсіз мінез-құлық дағдыларын үйрету бағытында жұмыс атқарады. Сонымен қатар, бұқаралық ақпарат құралдары мен әлеуметтік желілер арқылы ақпараттық-түсіндіру науқандары ұйымдастырылуда.

Орталық қызметі полиция, прокуратура, сот органдары, пробация қызметі және әлеуметтік мекемелермен тығыз өзара іс-қимыл негізінде жүзеге асады. Алғашқы айда тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қатысты екі өтініш қабылданып, тиісті психологиялық және құқықтық көмек көрсетілген.

Жалпы, Жетісу облысында тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша кешенді шаралар күшейтіліп, профилактикалық акциялар, ақпараттық жұмыстар және ведомствоаралық өзара іс-қимыл тұрақты түрде жүргізілуде. Бұл жұмыстар отбасылардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге және қоғамда зорлық-зомбылыққа нөлдік төзімділікті қалыптастыруға бағытталған.

Ақбота Қайрат,
ЖУ студенті

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ВИЗИТ ПРЕЗИДЕНТА КАСЫМ-ЖОМАРТА ТОКАЕВА В ПАКИСТАН

Главу государства в аэропорту Исламабада приветствовал президент Асиф Али Зардари. С момента пересечения пакистанской границы самолеты ВВС двигались рядом с самолетом, на борту которого находился президент Казахстана, — говорится в сообщении Казинформ.

Глава государства Касым-Жомарт Токаев и премьер-министр Шахбаз Шариф провели переговоры в узком формате. Стороны отметили, что в последние годы многостороннее сотрудничество между Казахстаном и Пакистаном развивается быстрыми темпами. Они также обсудили перспективные на-

правления для укрепления политического, торгово-экономического, инвестиционного и культурно-гуманитарного сотрудничества. В ходе встречи особое внимание было уделено углублению отношений в сферах торговли, транспорта и логистики, энергетики, сельского хозяйства, цифровизации, космоса и финансов, а также культуры.

НОВАЯ КОНСТИТУЦИЯ НЕ РАЗРЕШАЕТ ПРОДАЖУ ЗЕМЛИ ИНОСТРАНЦАМ

Депутат Бакытжан Базарбек опроверг слухи о продаже земли иностранцам в новой Конституции, сообщает Orda.kz.

Депутат Мажилиса Бакытжан Базарбек заявил, что в социальных сетях распространяется дезинформация о якобы предусмотренной проектом новой Конституции возможности продажи земель иностранцам и международным организациям. «Это наглая ложь, это очевидная, сознательная дезинформация. От имени народа права собственности осуществляет государство, земли могут находиться, также в частной собственности на основаниях, условиях и пределах установленных законом. Поэтому все разговоры о распродаже земли это либо правовая неграмотность, либо сознательная манипуляция» сказал Базарбек.

НОВОСЕЛЬЕ В САРКАНЕ

В начале нового года новоселье справили еще ряд семей в области Жетісу. В частности, в эксплуатацию были сданы два многоквартирных дома на 60 квартир каждый, расположенных в Саркане. Первые жильцы из числа очередников из социально уязвимых слоев населения получили ключи от собственных квадратных метров, - сообщает пресс-служба акима области Жетісу.

В Сарканском районе, помимо данных двух многоквартирных домов, готовы к сдаче 62 индивидуальных жилых дома в сельских населенных пунктах района. Стоит отметить, что по итогам прошлого года в области Жетісу подготовлено жилье для 2166 очередников, из которых свыше тысячи справили новоселье с учетом того, что функция распределения жилья среди очередников с мая прошлого года передана «Отбасы банку».

СПЕЦОПЕРАЦИЮ ПРОВЕЛИ В ОБЛАСТИ ЖЕТИСУ

Сотрудниками полиции области Жетісу при координации прокуратуры пресечена деятельность подозреваемых в масштабном интернет-мошенничестве, передает NUR.KZ со ссылкой на ДП региона.

Как сообщили в пресс-службе ведомства, предполагаемым организатором незаконной схемы оказался 23-летний житель Алматы, который создал подпольный call-центр с четким распределением ролей между участниками. «В результате их противоправных действий пострадали 57 человек, при этом отдельные потерпевшие лишились сумм, превышающих один миллион тенге. Общий ущерб превысил 36 миллионов тенге», - рассказали в ДП области Жетісу. Полиция области Жетісу призвала граждан сохранять бдительность, не доверять сомнительным звонкам и сообщениям и незамедлительно сообщать о фактах мошенничества в правоохранительные органы.

АДЫРАСПАН НЕЛЬЗЯ ВВОЗИТЬ В РОССИЮ

Казахстанцам напомнили, что ввозить адыраспан на территорию России запрещено. За это в Российской Федерации можно получить наказание, передает NUR.KZ со ссылкой на посольство РФ в Казахстане.

Посольство Российской Федерации напомнило казахстанцам, что ввозить в Россию гармалу, которая известна в нашей стране как адыраспан, запрещено.

«Вещество гармин в составе адыраспан в России признаны наркотиком. Поэтому ее оборот незаконен», - сказано в сообщении. - За употребление и незаконный оборот гармалы могут быть применены санкции в виде штрафа, административного ареста, для иностранных граждан - с последующим выдворением за пределы Российской Федерации», - добавили в посольстве. Если объемы растения или вещества значительные, то нарушителя ждет лишение свободы на срок от нескольких лет до пожизненного, а также штраф до 1 млн рублей (6,6 млн тенге).

КОРОТКО ОБО ВСЕМ

ПЬЯНЫЙ ОТЕЦ ЖЕСТОКО ИЗБИЛ ТРЕХЛЕТНЮЮ ДОЧЬ В ТАЛДЫКОРГАНЕ

В областную детскую больницу города Талдыкорган в тяжелом состоянии доставлена трехлетняя девочка, сообщает Qaz365.kz.

По информации медиков, ребенок поступил вечером 2 февраля. Состояние ребенка оценивается как тяжелое. Девочка была госпитализирована в отделение анестезиологии, реанимации и интенсивной терапии. Со слов матери, девочка была избита отцом, находившимся в состоянии алкогольного опьянения. В настоящее время проводится комплекс следственных и процессуальных мероприятий, направленных на всестороннее и объективное установление обстоятельств произошедшего. Ход досудебного расследования находится на личном контроле руководства Департамента полиции.

В КАЗАХСТАНЕ ЗАКРЫЛИ СОТНИ МЕДКАБИНЕТОВ И КЛИНИК

В Казахстане по итогам масштабных проверок в 2025 году прекратили деятельность около 400 частных медицинских организаций, сообщает Qaz365.kz.

Причинами стали работа без лицензий, неподготовленный персонал и грубые нарушения стандартов лечения. Об этом сообщили в Министерство здравоохранения Республики Казахстан. По итогам надзора: применено более 500 административных мер; сумма штрафов превысила 70 млн. тенге. Квалификационным требованиям не соответствовали 406 кабинетов из 1900,247 из них закрылись добровольно. Кабинеты стоматологии и наркологической, а также кабинеты реабилитационной помощи, также также работали без лицензии. Из 39 проверенных центров в 14 случаях (36%) лицензий не оказалось.

В КАЗАХСТАНЕ НА ВОИНСКУЮ СЛУЖБУ ПРИЗОВУТ СОТНИ ОФИЦЕРОВ ЗАПАСА

В 2026 году в Казахстане запланирован призыв свыше 850 офицеров запаса на воинскую службу, передает Ulysmedia.kz.

700 офицеров будут направлены в Вооруженные силы, 80 - в Пограничную службу, 64 - в Национальную гвардию и 15 - в Министерство по чрезвычайным ситуациям. В призыве востребованы следующие офицеры: авиационные, инженерные, артиллерийские, радиотехнические, медицинские, тыловые, информационные, транспортные и разведывательные направления. На службу будут призываться годные по состоянию здоровья офицеры запаса в возрасте до 29 лет, а по медицинским специальностям — до 32 лет. Социальные гарантии для призванных офицеров предусмотрены на уровне военнослужащих по контракту. На период службы они обеспечиваются денежным довольствием, жильем или жилищными выплатами, питанием и медицинским обслуживанием. Как правило, службу офицеры запаса будут проходить по месту воинского учета или проживания. Преимущество получат кандидаты, заинтересованные в прохождении службы и не имеющие постоянного места работы. Напомним, ранее сообщалось, что в армии Казахстана начались увольнения после гибели военнослужащих с начала года.

ПЛАТУ ЗА ПРОЕЗД ПРИОСТАНОВИЛИ НА 14 ДОРОГАХ КАЗАХСТАНА

На участках выявили дефекты. "КазАвтоЖол" опубликовал список дорог, за проезд на участках которых временно не взимают плату из-за дефектов покрытия — сообщает Информбюро.

С водителей не будут взимать деньги за проезд по дефектным участкам, мешающим безопасному и комфортному управлению автомобилем с 29 января и до полного устранения дефектов. Ремонтировать дороги будут по мере готовности техники и наступления благоприятной погоды. Список дорог, за проезд по участкам которых пока не взимают плату:

Кокшетау — Петропавловск; Павлодар — Семей — Калба- тау; Павлодар — Омск; Астана — Темиртау; Алматы — Конаев; Конаев — Талдыкорган; Шымкент — Кызылорда; Уральск — Самара; Уральск — Саратов; Астана — Павлодар; Кызылор- да — Аральск; Актобе — Оренбург; Костанай — Троицк; Тараз — Кайнар.

ДАТЧИКИ СПАСЛИ ЖИЗНЬ

В жилых домах по области установлено 2 393 автоном- ных датчика дыма и угарного газа. Эта, на первый взгляд, простая мера уже доказала свою эффективность — благо- даря своевременному срабатыванию устройств удалось спа- сти жизни четырех человек, передает Vestnik19.kz со ссы- лкой на пресс-службу ДЧС области Жетісу.

Один из случаев произошел 2 февраля текущего года в селе Бесколь Алакольского района. В результате отравления угарным газом в больницу были доставлены три человека — мать и двое детей. К счастью, медицинская помощь была оказана вовремя, однако сама ситуация вновь напомнила: угарный газ не имеет ни цвета, ни запаха, и потому особенно коварен. ДЧС области Жетісу призывает жителей не ждать чрезвычайной ситуации, а действовать на опережение. Ино- гда один громкий сигнал в тишине ночи — это шанс на утро, которое обязательно должно наступить.

В КИТАЕ ПРИВЕЛИ В ИСПОЛНЕНИЕ ВТОРУЮ ЗА НЕДЕЛЮ ГРУППОВУЮ СМЕРТНУЮ КАЗНЬ

В Китае привели в исполнение смертные приговоры "че- тырем главарям организованных преступных группировок", которые действовали на севере Мьянмы. Об этом в поне- дельник, 2 февраля, сообщает агентство "Синьхуа", переда- ет Tengrinews.kz.

К смертной казни подсудимых приговорили в ноябре 2025 года за серию преступлений, включая "умышленные убийства, мошенничество в сфере телекоммуникаций и не- законный оборот наркотиков".

"Казнь была осуществлена судом города Шэньчжэнь (провинция Гуандун) с санкции Верховного народного суда Китая", - говорится в сообщении. Менее недели назад, 29 ян- варя, в Китае по аналогичному приговору были казнены 11 членов другого преступного клана - семьи Мин. Мафиозные кланы Бай, Мин и несколько других многие годы контроли- ровали приграничный город Лауккай в Мьянме. Помимо цен- тров кибермошенничества, они управляли там казино и за- ведениями секс - индустрии. Они также эксплуатируют ино- странцев, которых ввозят в Мьянму против их воли и принуж- дают к участию в незаконной деятельности в scam-центрах.

(Все материалы взяты из открытых источников)

САЛЫҚ КОДЕКСІНДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР

ЖЫЛ БАСЫНАН-АҚ ҚАЗАҚСТАНДА ЖАҢА САЛЫҚ КОДЕКСІ КҮШІНЕ ЕНДІ. БҰЛ ҚҰЖАТ ЕЛДЕГІ САЛЫҚ ЖҮЙЕСІН ТҮБЕГЕЙЛІ ЖАҢҒЫРТУДЫ КӨЗДЕЙДІ ДЕГЕНДІ АЙТАДЫ БАСШЫЛЫҚ ТАРАП. ӘСІРЕСЕ, ӨЗІН-ӨЗІ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТЫП ОТЫРҒАН АЗАМАТТАР ҮШІН ЕНГІЗІЛГЕН ЖАҢА САЛЫҚ РЕЖИМИ ҚОҒАМ НАЗАРЫН АУДАРЫП ОТЫР. «БҰЛ ӨЗГЕРІСТЕР НЕНІ БІЛДІРЕДІ, САЛЫҚТЫ ҚАЛАЙ ЖӘНЕ ҚАНША ТӨЛЕЙДІ, ҚАНДАЙ ЖЕҢІЛДІКТЕР ҚАРАСТЫРЫЛҒАН?» ДЕГЕНДЕЙ СҰРАҚТАР РЕДАКЦИЯМЫЗҒА КЕЛГЕН БОЛАТЫН. ОСЫ САУАЛДАРҒА ЖАУАП АЛУ ҮШІН ЖЕТІСУ ОБЛЫСТЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК КІРІСТЕР ДЕПАРТАМЕНТІНІҢ МАМАНДАРЫМЕН СҰХБАТТАСУДЫ ЖӨН САНАДЫҚ.

Алғашқы сұрақтарымызға мемлекеттік көрсетілген қызмет басқармасының басшысы Нұршанова Жанар ханым жауап берді.

– 2026 жылы қабылданған жаңа салық жүйесінің артықшылығы неде? Оның қандай оңтайландырылған тетіктері бар?

– 2026 жылдан бастап Қазақстан Республикасында жаңа Салық кодексі күшіне енді. Бұл құжат салық жүйесін жаңғыртуға, өкімшілік жүктемені азайтуға және кәсіпкерлік қызметті жүргізуді барынша жеңілдетуге бағытталған.

Жаңа Салық кодексіндегі ең маңызды реформалардың бірі – арнайы салықтық режимдерді қайта қарау. Бұрын елімізде 7 түрлі арнайы салықтық режим қолданылса, 2026 жылдан бастап олардың саны 3-ке дейін қысқартылды. Мұндағы негізгі мақсат – салық жүйесін күрделендірмей, барынша түсінікті әрі ашық ету.

Енді келесі үш арнайы салықтық режим қолданылады:

- өзін-өзі жұмыспен қамтығандарға арналған режим;
- оңайлатылған декларация негізіндегі режим;
- шаруа және фермер қожалықтарына арналған режим.

Ал патент, бөлшек салық, мобильдік қосымша арқылы жұмыс істеу, тіркелген шегерім және ауыл шаруашылығы өнімін өндірушілерге арналған бұрынғы режимдер алынып тасталды.

Алдымен өзін-өзі жұмыспен қамтыған азаматтарға тоқталайын. Бұл режим ең қарапайым әрі қолжетімді форматта жасалған. Оны жеке кәсіпкер болып тіркелмеген, жалдамалы жұмыскер ұстамайтын, интернет-платформа арқылы қызмет көрсететін азаматтар қолдана алады. Айлық табыс шегі – 300 айлық есептік көрсеткішке дейін.

Бұл режимнің басты артықшылығы – салық декларациясын тапсырудың қажеті жоқ. Азамат табысының 4 пайызы мөлшерінде әлеуметтік төлем төлейді, жеке табыс салығы алынбайды. Барлық есеп е-Salyq Business мобильдік қосымшасы арқылы автоматты түрде қалыптасады.

Бұл – көлеңкелі экономиканы азайтуға және өзін-өзі жұмыспен қамтығандарды заңды алаңға шығаруға бағытталған маңызды қадам.

Екінші режим – оңайлатылған декларация негізіндегі арнайы салықтық режим. Бұл режим шағын және орта бизнес субъектілеріне арналған.

Мұнда кіріс лимиті айтарлықтай жоғары, ал қызметкерлер санына қойылатын шектеулер алынып тасталды. Салық мөлшерлемесі – 4 пайыз, алайда жергілікті атқарушы органдар оны 2 пайызға дейін төмендетуге немесе 6 пайызға дейін арттыруға құқылы.

Осы режимді қолданатын салық төлеушілер қосылған құн салығын және әлеуметтік салықты төлемейді, бұл кәсіпкерлер үшін елеулі жеңілдік болып табылады. Есептілік те жеңілдетілген: декларация жылына екі рет тапсырылады.

Үшінші арнайы режим – шаруа және фермер қожалықтарына арналған. Бұл режим ауыл шаруашылығы саласын қолдауға бағытталған. Салық мөлшері айналымнан небәрі 0,5 пайызды

құрайды. Сонымен қатар шаруа және фермер қожалықтары жер, көлік, әлеуметтік салықтан және экологиялық төлемдерден босатылады. ҚҚС та, жекелеген жағдайларды қоспағанда, төленбейді.

Бұл өзгерістер ауылдағы кәсіпкерлікті дамытуға және аграрлық сектордың қаржылық жүктемесін азайтуға мүмкіндік береді.

– **Жаңа енгізілген арнайы салық режимінде өзін-өзі жұмыспен қамтитындар зейнетақы жарналарын қалай төлейді? Ай сайын оны кім есептейді? Мысалы әр айда әртүрлі табыс болса ол қалай есептелетін болады?**

– **Жаңа арнайы салық режимін** қолдану үшін салық кодексімен белгіленген талаптар бар. Ол үшін Қазақстан азаматы немесе қандас мәртебесі бар болу керек және тек жеке қызмет түрімен жұмыс жасауы міндеттелген. Соның ішінде жалдамалы жұмысшылардың қызметін қолдануға болмайды. **Тағы бір маңызды ақпарат ҚР 2025 жылдың 21 қарашасында қабылданған №194 қаулысы бойынша 40 түрлі сала өзін-**

өзі жұмыспен қамту режиміне қосыла алады деп бекітілген. Негізгі қызмет түрлері аяқ киім жөндеу, тігінші, үй жинау, шаштараз қызметі, жүк тасымалдаушы, такси, жеке пәтерлерін жалға берушілер, жеке өнімдерін сатушы, тұрмыстық техника жөндеушілер мен интернет сауда жасаушылар, өнер саласындағы азаматтар және басқа да қызмет түрлерін пайдаланушылар жатады.

белгілемесе біз оны еш жерден көре алмаймыз. Бақылаудан тыс қалып тұр деген сөз. Бұл салық төлеушінің қаншалықты салықтық жауапкершілігі жоғары екендігіне байланысты.

– **Азаматтар өзін өзі жұмыспен қамтушы болып қайда, қалай тіркеледі?**

– е-Salyq Business қосымшасы арқылы өзін өзі жұмыспен қамтушы деген статусы алса болды. Ол үшін арнайы құжаттарын өткізу керек. Кейін тұрақты жұмыс жасаса болғаны бағдарлама барлығын өзі жасап, аударымдарды есептеп береді. Шығарылған чек арқылы ай сайынғы табыс есептеліп риестр құрастырылады. Мысалы, қаңтар айындағы табыс бойынша өзін өзі қамтушы тұлға аталған пайыздық аударымдарды ақпан айының 25-і күніне дейін төлейді. Дәл солай өзге айларда да келесі айдың соңына дейін төлеуі керек. Аударымдар жайлы ақпарат толық е-Salyq Business қосымшасында шығарылып тұрады. Сол сомадағы аударымдарды екінші деңгейлі банктер арқылы төлеуге болады.

– **«Халық бухгалтері» деген акция туралы түсінік беріп кетсеңіз?**

– Кәсіпкерлерді қолдау және бухгалтерлік әрі салықтық есеп жүргізу сапасын арттыру мақсатында Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі «Халық бухгалтері» акциясын өткізеді.

Акция 2026 жылдың 5 қаңтарында басталды және 2026 жылдың 30 маусымына дейін жалғасады. «Халық бухгалтері» - бұл жеке кәсіпкерлер мен шағын бизнес субъектілеріне арналған тегін консультациялық көмек.

Кәсіпкерлер бухгалтерлік есеп, салық есептілігі және ақпараттық жүйелерде жұмыс істеу мәселелері бойынша түсінікті әрі

практикалық түсіндірмелер ала алады.

Акция Жетісу облысының қалалары мен аудандарындағы Мемлекеттік кірістер басқармалары базасында өткізіледі. Жұмыс кестесі: алғашқы айларда (2026 жылғы қаңтар-ақпан) кеңес беру аптасына 3 рет (дүйсенбі, сәрсенбі, жұма) сағат 10:00-ден 13:00-ге дейін жүргізіледі. 2026 жылғы наурыздан бастап кеңес беру аптасына 2 рет болады.

Қабылдау орындары жұмыс кестесі мен мекенжайы көрсетілген «Халық есепшісі» арнайы маңдайшаларымен белгіленген. Акция аясында кеңесті кәсіби есепшілер мен аудиторлар, кәсіби бухгалтерлік бірлестіктердің өкілдері, сондай-ақ заңнама нормаларын түсіндіру үшін мемлекеттік кірістер органдарының ең тәжірибелі қызметкерлері жүргізеді, - деді маман.

Ал жеке табыс салығы бойынша сұраққа Талдау және тәуекелдер басқармасының басшысы Ләззат Айтахунова жауап берді.

– **Жеке табыс салығы биыл қалай төленеді?**

– Жаңа кодекске сәйкес жеке табыс салығын есептеу, ұстап қалу тәртібіне бірқатар өзгерістер енгізілді.

Осы жылдан бастап жеке табыс салығының прогрессивті мөлшерлемесі енгізілді. Бұған дейін жеке табыс салығы біріңғай 10% мөлшерлеме бойынша ұсталып келген болса, енді жылдық табысы 8 500 АЕК-тен асатын, яғни 36 762 500 теңгеден жоғары табыстарға 15% мөлшерлеме қолданылады.

Сонымен қатар, жеке табыс салығын есептеу кезінде қолданылатын салықтық шегерімдерге де өзгерістер енгізілді. Бұрынғыдай, келесі стандартты шегерімдер сақталады:

- міндетті зейнетақы жарналары;
- әлеуметтік аударымдар;
- міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жарналары.

Жаңалықтардың бірі – стандартты базалық шегерімнің ұлғаюы.

Егер бұрын базалық шегерім 14 АЕК болып, 58 048 теңгені құраса, 2026 жылдан бастап ол 30 АЕК-ке дейін ұлғайтылып, 129 750 теңгені құрайды.

Осыған байланысты, айлық табысы 147 000 теңгеден аспайтын азаматтардан жеке табыс салығы мүлде ұсталмайды.

Ал табыс осы сомадан асқан жағдайда, міндетті зейнетақы жарналары, медициналық сақтандыру жарналары және 129 750 теңге мөлшеріндегі базалық шегерім ескерілгеннен кейін ғана жеке табыс салығы ұсталады.

Автордан: Жаңа Салық кодексі – мемлекет пен қоғам арасындағы өзара сенімге негізделген жүйе қалыптастыруға бағытталған маңызды қадам. Өзін-өзі жұмыспен қамтыған азаматтар үшін бұл – еңбегін заңдастырып, зейнетақы, әлеуметтік және медициналық сақтандыру жүйесіне қатысудың нақты мүмкіндігі. Ал салық органдары үшін – көлеңкелі экономиканы азайтып, экономикалық процестердің ашықтығын арттырудың тиімді тетігі. Ең бастысы, әр азамат жаңа талаптарды дұрыс түсініп, өз табысын ашық көрсетіп, уақытылы төлем жасап отырса, бұл өзгерістердің игілігін қоғам болып көруге болады.

Ақ жаулық – на қадірі

1 ақпан – халықаралық орамал күні. Бұл күн қазақ үшін жай ғана мерекелік қата емес, ұлттың әйелге, анаға, отбасыға деген құрметін айшықтайтын тағылымды күн.

Қазақы дүниетанымда «Орамал – әйелдің қасиеті» деген терең мағыналы ұғым бар. Кешегі әжелеріміз ақ жаулықты тек бас киім емес, арнамыстың, ұят пен ибаның, отбасыға адалдықтың белгісі деп білген. Сол асыл дәстүр ұмыт қалмасын деген ниетпен «Қазақ аналары – дәстүрге жол» қоғамдық бірлестігінің ақ жаулықты әжелері мен «Ауыл» партиясының Жетісу облыстық филиалы бірлесіп қала орталығында нәзікжандыларға орамал тарату шара-сын ұйымдастырды.

Шараның шымылдығы «Ерлер

қанатының» аталары берген ақ батамен түріліп, домбыраның қоңыр үнімен, әжелердің әуезді әнімен жалғасты. Одан кейін Бағила Азанбаева қаламынан туған орамалға арналған өлең жолдарын оқып, көпшіліктің көңілін тербеді. Өн мен

жыр, бата мен ізгі тілек – барлығы бір арнаға тоғысып, ұлттық рухты асқақтатты. Ақ жаулықты әжелердің айтуынша, орамал – әйелдің өмірлік мәртебесін аңғартатын белгі. Ол – аналықтың,

адал ниетпен құрылған шаңырақтың, отбасылық жауапкершіліктің нышаны. Сонымен қатар, орамал ешқашан сәннен қалған емес. Қайта бүгінгі таңда заман ағымына сай түрленіп, жаңа сипат алып келеді.

– Қазір орамалды тағудың сан алуан үлгісі бар. Шалма да орайсың, тюрбан да киесің. Кез келген киіммен үйлесіп кетеді. Ең бастысы – жинақылық пен көркемдік. Қазақ әйелі орамалсыз жүрмеген, бұл үрдіс қазір де қайта жаңғырып келеді, – дейді ақ жаулықты аналар

Расында да, соңғы жылдары орамал тағу мәдениетінің қайта жанданып келе жатқаны қуантады. Әлеуметтік желілерде сәнді әрі әсем етіп тағу тәсілдерін үйрететін парақшалар көбейіп, жастар арасында қызығушылық арта түскен. Шығыс, араб нақышындағы үлгілерді заманауи стильмен ұштастырған жаңа формалар да сұранысқа ие.

Орамалдың өзіндік тәрбиелік, танымдық мәні де бар. Ақ түсті жаулық – қуаныш пен жақсылықтың,

ал қара түс – қайғы мен ауыр сәттің белгісі саналған. Сонымен бірге, орамал қазақта сый-сыяпаттың, жол-жоралғының ерекше түрі ретінде бағаланған. «Орамал тон болмайды, жол болады» деген тәмсіл сөздер соның дәлелі.

Осы дәстүрді негізге алған ки-мешек киген әжелер Арбатта жүрген қыз-келіншектерге орамал сыйлап, өз қолдарымен басына тақты. Бұл көрініс көпшіліктің ерекше ықыласын тудырды. Ақ жаулықты аналарды қызға суретке түсіргендер де аз болмады. Орамал таққан нәзікжандылардың жүзінен қуаныш пен ризашылықтың лебі сезілді.

Қала тұрғыны Гүлмира да шараға дән риза болғанын жасырмады:

– Орамал – әйелдің ары мен сәні. Ол – ана екеніңді, біреудің адал жары

олардың қара орамалының үстінен көзге жылы, ашық түсті жаулық жауып, батасын берді. Тіпті кішкентай бүлдіршіндерге дейін орамал сыйға тартылды.

Әр орамал – ақ тілекпен, ақ батамен берілді. Әжелердің жүректен шыққан тілегі жас келіндер мен қыз-келіншектердің жүзіне нұр болып қонғандай әсер қалдырды.

Қорытындылай айтқанда, ақ жаулық – уақытпен өлшенбейтін, ұрпаққа ұрпаққа жалғасып келе жатқан киелі құндылық. Ол – әйелдің арын, ананың мәртебесін, ұлттың болмысын айқындайтын қасиетті нышан. Осындай тағлымды шаралар арқылы ұлттық дәстүріміз қайта жаңғырып, жас буынның санасына сіңе беретіні анық. Ақ жаулықты аналарымыз бен орамал таққан келіндеріміз азаймасын!

ҰЛТТЫҚ НАҚЫШ – ҰЛТ РУХЫНЫҢ АЙНАСЫ

Кейде бір адамның қолынан шыққан қарапайым ғана бұйым тұтас бір ұлттың тарихын сөйлетіп тұрғандай әсер қалдырады. Ұқыппен тігілген әрбір тігіс, сабырмен салынған әрбір ою – үнсіз шежіре. Осындай үнсіз тілмен сөйлейтін өнердің иесі – Көксу ауданында тұратын қолөнер шебері Айгүл. Ол ұлттық киімді тек кәсіп көзі емес, ұлт жадын сақтаудың бір жолы деп біледі.

Ұлттың рухани болмысы, тарихи жады мен өмір салты ең алдымен оның сыртқы келбетінде, соның ішінде ұлттық киім үлгісінде көрініс табады. Себебі киім – жай ғана жабын емес, ол халықтың дүниетанымы, табиғатпен байланысы, эстетикалық талғамы мен ішкі мәдениетінің айнасы. Қай халықты алсақ та, оның ғасырлар бойы қалыптасқан дәстүрі мен таным-түсінігі ұлттық киімінен анық байқалады.

Соңғы жылдары қоғамда ұлттық құндылықтарға бетбұрыс айқын байқалып отыр. Той-томалақта қазақы стильдегі дресс-кодтың қойылуы, білім ошақтарында ұлттық желетке мен кәжекейдің әр жұма сайын киілуі – соның жарқын дәлелі. Бұл үрдіс тек Қазақстанмен шектелмейді. Бүгінде әлем елдерінде де ұлттық болмысты дәріптеуге, тарихи тамырға қайта үңілуге деген қызығушылық артып келеді. Өйткені жаһандану дәуірінде өзгелерді шетелдік брендпен таң қалдыру қиын, ал ұлттық нақыштағы киім әрқашан өзіндік ерекшелігімен, терең мазмұнымен құнды.

Айгүлдің тігін үстіндегі әрбір сәті – өткен мен бүгінді жалғаған рухани сабақтастықтың көрінісі. Туған жерден жырақта жүріп-ақ қазақы кестені жанына серік еткен ол Атажұртқа та-

бан тірегеннен кейін ұлттық өнерді жаңаша қырынан дамытып келеді. Оның қолынан шыққан киімдер мен тұрмыстық бұйымдарда сағыныш та бар, тәзім де бар, ең бастысы – қазақы болмыс бар...

Оның айтуынша:

– Халқымыз ежелден-ақ киім тігу, оны болмысына сай кию ісіне ерекше мән берген. Әрбір киімнің жас ерекшелігіне, әлеуметтік мәртебеге сай кию әдебі болған.

Ою-өрнек те кездейсоқ салынбаған. Әр өрнектің өзіне тән мағынасы, философиялық астары бар. Көшпелі өмір салтын ұстанған халқымыз төрт түлік малдың жүнін иіріп, терісін илеп, табиғатпен үйлескен киім үлгілерін жасаған. Бұл – атабабадан жеткен асыл мұра. Бүгінде сол дәстүр жаңғырып, заман талабына сай жаңа сипат алып отыр, – дейді.

Қазақтың ұлттық киімі десе, көз алдымызға оюлы шапан, кестелі камзол-көйлек, саптама етік киген, сәні мен салтанаты жарасқан ата-әжелеріміздің бейнесі келеді. Осындай ұлттық өнерді жүрегіне серік етіп, өмірінің бір бөлшегіне айналдырған Айгүл 1974 жылы дүниеге келген. Ол бүгінде өз кәсібін дөңгелетіп отырған іскер әйел. Туған жері – Қытай Халық Республикасы. 2019 жылы тарихи Отанына оралып, Атажұртқа қоныс аударған. Дегенмен, қай елде жүрсе де, жаны сүйген ісінен бір сәтке де алыстамаған. Кестелі тігін, ұлттық нақыштағы қолөнер бұйымдары – оның өмірлік серігіне айналған.

Айгүл Талдықорған өңіріне келген алты жылдың ішінде ұлттық өнерді дамытуды басты мақсат етті. Қазір ол «Ауыл» сауда үйінен орын алып, ұлттық киімдермен қатар кимешек, орамал, жастық-көпке, тұмар, алаша секілді тұрмыстық бұйымдарды кестелеп тігеді. Оның айтуынша, оюды құрақтап тіккеннен гөрі жіппен кестелеу әлдеқайда көп еңбекті, тәзімділікті және уақытты

талап етеді. Бірақ нағыз өнер сол маңдай термен келетін еңбекте екенін шебер жақсы түсінеді.

– Тігіннің де бірнеше түрі бар. Қызай кесте, қазақша кесте деп бөлінеді. Мен көбіне кесте тігумен айналысамын. Осы жаққа келгені қайтадан осы кәсіпті жандандырдым. Жасым 52-ге келсе де, үйренерім әлі көп. Сол үшін үнемі ізденіп, жаңалыққа ұмтыламын, – дейді ол.

Ұлттық киімге сұраныс көбіне мерекелер қарсаңында артатынын айтады шебер. Қазіргі таңда көпшілік дайын киім сатып алғаннан гөрі, прокатқа алуды тиімді көреді. Айгүл мектеп оқушыларына түрлі

мәдени іс-шаралар мен мерекелерде ұлттық киімдерді жалға береді. Сонымен қатар, арнайы тапсырыспен тігілетін киімдерге де сұраныс жоғары. Алайда барлық жұмысты жалғыз өзі атқаратындықтан, кейде тапсырыстардың бәрін қабылдап үлгермейтін кездері де болады екен.

Бағалары да көпшілікке қолжетімді. Мәселен, оқушылар арасында сұранысқа ие тақиялар – 1500 теңге, қыз-келіншектерге арналған ұлттық көйлектер 13-15 мың теңге аралығында, ал үлкен кісілерге арналған киімдер шамамен 18 мың теңгеге бағаланады.

– Ұлттық нақышты, ұлттық рухты жаныммен жақсы көргендіктен, бағаларды көмбат қоймаймын. Кейде жағдайға қарай арзандатып та беремін, – дейді шебер шынайы көңілмен.

Айгүлдің шағын ғана тігін машинасынан шыққан ұлттық киімдері бүгінде облыс пен аудан тұрғындарының зор ықыласына ие. Арнайы тапсырыспен тігілген киімнің басты артықшылығы – адамның дене бітіміне дәл келіп, оның сымбатын аша түсуінде. Әрбір ою-өрнек, әрбір тігіс иесінің қалауы мен талғамына сай орындалады.

Ұлттық өнер – халықтың рухани байлығы, өткен мен бүгінді жалғаған алтын көпір. Осындай асыл мұраны сақтап, дамытып жүрген Айгүл сынды қолөнер шеберлерінің еңбегі – ұлт рухының өлмегенінің, дәстүр сабақтастығының айқын көрінісі. Ұлттық киім – тек сән үлгісі ғана емес, ол – тарих, тағлым және ұрпаққа қалатын қастерлі аманат.

Бетті дайындаған: Гүлнұр БАЙМҰХАН

Дүйсенбі - Понедельник, 9 ақпан

ХАБАР	
05.00	Сериал «Про веру»
07.00	«Оян!»
09.00	«Дәстүр»
09.30, 19.30	Телехикая
«Шырмалған тағдыр»	
11.30	Көркем фильм
«Мұқағали»	
13.30	«Көзқарас»
14.05	Қысқы Олимпиада ойындары. Керлинг
16.05	Сериал «Моя прекрасная жизнь»
17.00	Сериал «Стажер»
19.00	Новости
21.30	Жаңалықтар
22.00	Қысқы Олимпиада ойындары. Коньки (жен 1000 метр)
22.55	Қысқы Олимпиада ойындары. Сноуборд. Биг-эйр. Финал
00.55	Сериал «Секретарша»

ЕВРАЗИЯ

06.00	«П@утина»
07.00	«Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.30	«Доброе утро, Казахстан!»
10.00	Сериал «Там, где не бывает снега»
14.00	«Жаңалықтар»
14.15	«Новости»
14.30	«Qoslike»
18.30	«Басты жаңалықтар»
19.00	«Koremiz-шоу»
20.00	«Главные новости»
20.30	Сериал «Черное солнце»
23.45, 01.05	Ночной кинотеатр
00.30	«Главные новости»
03.25	«П@утина»
02.10	«Басты жаңалықтар»
02.40	«Koremiz-шоу»

КТК

07.05	«Әнім сен едің»
07.30	«Өкінбе сен»
10.30	Худ. фильм «Инсайт»
12.30	Сериал «Тайны»
16.30	Сериал «Джамайка»
18.30	Сериал «Однажды в Чукурова»
20.35	Кешкі жаңалықтар
21.00	Вечерние новости
21.40	Сериал «Лабиринты»
23.40	Сериал «Морские дьяволы. вектор атаки»
01.40	Сериал «Джамайка»
03.10	«Өкінбе сен»
06.00	«Әнім сен едің»
06.10	Кешкі жаңалықтар (қайталау)

ЖЕТИСҮ

07.05	«Әсем әуен»
07.30	«Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50	«Әсем әуен»
10.00	«Үгәгей melody»
11.00	«Бір шәугім шай»
11.45	Д/ф «ІТ және Кәсіп»
12.05	«Әсем әуен»
13.05	«Единый народ»
13.35	«Әсем әуен»
14.30	«Арнайы репортаж»
15.00	Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20	«Шашу»

ХАБАРЛАНДЫРУ
Жеке кәсіпкер «Бералиев» жұртшылықты 2026 жылғы 16 ақпаннан 20 ақпанға дейін Жетісу облысы Қаратал ауданының Бастөбе ауылдық округіндегі ЖК «Бералиев» үшін «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімінде жария талқылаулар өткізу туралы хабарлайды.
Учаскенің және өсер ету аумағының географиялық координаттары: 45°23'31.44» СШ, 77°58'39.74 ВД.
Жоспарланған іс-шараның бастамашысы - ЖК «Бералиев» Талдықорған қаласы, Матросов көшесі, 36/2 үй.
Тел.: 8 778 004 11 05, e-mail: kapessov@gmail.com
Әзірлеуші: «Экология» ЖК, тел. 8 777 343 34 66. Талдықорған қаласы, Назарбаев көшесі 120/50, e-mail: Afanasieva_olga@mail.ru. Жоба материалдарымен ndbecology.gov.kz сайтында танысуға болады.
«Жетісу облысының табиғи ресурстар басқармасы» мемлекеттік мекемесі,
тел. 8 (7282) 32-92-67, 8 777 171 90 39, e-mail: 7su_expertiza@mail.ru, Талдықорған қ., көш. Қабанбай батыр, 26. LEB сайтына https://ndbecology.gov.kz және бастамашының https://www.gov.kz/memleket/entities/zhetysu-natural?lang=ru сайтына сілтеме.
Ескертулер мен ұсыныстар ndbecology.gov.kz. сайтында қабылданады. «Жариланған қоғамдық талқылаулар» бөлімінде және электрондық пошта: 7su_expertiza@mail.ru.

Сейсенбі - Вторник, 10 ақпан

ХАБАР	
05.00	Сериал «Про веру»
07.00	«Оян!»
09.00	Жер-жаһан
09.10	«Хақың бар»
09.30, 19.30	Телехикая
«Шырмалған тағдыр»	
11.30	Худ. фильм «Девушка-аким»
13.30	«Өзекті»
14.00	«Әлеумет»
14.30	Мультсериал «Турбо-завры»
14.20	Пулъс планеты
15.10	Қысқы Олимпиада ойындары. Фристайл могул. (Муж)
16.15	Сериал «Моя прекрасная жизнь»
17.15, 01.05	Сериал«Стажер»
19.00	Новости
21.30	Жаңалықтар
22.00	Қысқы Олимпиада ойындары. Тұғырдан секіру.
22.30	Әсем әндер
23.10	Қысқы Олимпиада ойындары. Тұғырдан секіру.

ЕВРАЗИЯ

07.00	«Қайырлы таң, Қазақстан!»
06.00	«Паутина»
08.30	«Доброе утро, Казахстан!»
10.00	«Жить здорово!»
10.50	«Модный приговор»
11.50	«Давай поженимся!»
14.00	«Жаңалықтар»
12.45	Сериал «Тамарка»
14.15	«Новости»
18.30	«Басты жаңалықтар»
19.00	«Koremiz-шоу»
14.30	«Qoslike»
20.00	«Главные новости»
20.30	Сериал «Черное солнце»

КТК

07.05	Кешкі жаңалықтар
07.25	«Әнім сен едің», ойын-сауық
07.40	«Өкінбе сен»
09.30	Вечерние новости
10.10	Сериал «Морские дьяволы. Вектор атаки»
12.10	Сериал «Лабиринты»
14.10	Сериал «Тайны»
16.30	Сериал «Джамайка»
18.30	Сериал «Однажды в Чукурова»
20.35	Кешкі жаңалықтар
21.00	Вечерние новости
21.40	Сериал «Лабиринты»
23.40	Сериал «Морские дьяволы. Вектор атаки»
01.40	Сериал «Джамайка»
03.10	«Өкінбе сен»
05.40	«Әнім сен едің»
06.10	Кешкі жаңалықтар (қайталау)

ЖЕТИСҮ

07.05	«Әсем әуен»
07.30	«Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50	«Әсем әуен»
09.00	Жаңалықтар
09.30	Новости
10.00	«Әсем әуен»
10.40	К/ф «Біздің үйдің квартиранттары»
11.05	«Әсем әуен»
11.35	Д/ф «Паутина»
12.00	«Аман болайық» /тікелей эфир/

ОБЪЯВЛЕНИЕ
Индивидуальный предприниматель «Бералиев» информирует общественность о проведении публичных обсуждений с 16 февраля по 20 февраля 2026г. по разделу «Охраны окружающей среды» для ИП «Бералиев» в Бастобинском сельском округе Каратальского района области Жетісу. Географические координаты участка и территории воздействия: 45°23'31.44» СШ, 77°58'39.74 ВД.
Инициатор намечаемой деятельности - ИП «Бералиев» г. Талдықорған, ул.Матросова, д. 36/2. тел.: 8 778 004 11 05, e-mail: kapessov@gmail.com
Разработчик: ИП «Экология», тел. 8 777 343 34 66. г. Талдықорған, ул.Назарбаева 120/50, e-mail: Afanasieva_olga@mail.ru.
Ознакомьтесь с материалами проекта можно на сайте: ndbecology.gov.kz.
ГУ «Управление природных ресурсов области Жетісу», Тел.8(7282) 32-92-67, 8 777 171 90 39, e-mail: 7su_expertiza@mail.ru, г.Талдықорған, ул. Кабанбай батыра, 26. Ссылка на сайт МИО https://ndbecology.gov.kz и на сайте инициатора https://www.gov.kz/memleket/entities/zhetysu-natural?lang=ru.
Замечания и предложения принимаются на сайте: ndbecology.gov.kz. в рубрике «Опубликованные публичные обсуждения» и e-mail: 7su_expertiza@mail.ru

Сәрсенбі - Среда, 11 ақпан

ХАБАР	
05.00	Сериал «Скажи правду»
07.00	«Оян!»
09.00	Жер-жаһан
09.10	«Неосана»
09.30, 19.30	Телехикая
«Шырмалған тағдыр»	
11.30	Худ. фильм «Көршілер»
13.30	«Өзекті»
14.00	«Неосеть»
14.20	Пулъс планеты
14.30	Қысқы Олимпиада ойындары. Сноуборд. Хаф-пайп (жен)
16.25	Сериал «Моя прекрасная жизнь»
17.15, 00.00	Сериал «Стажер»
19.00	Новости
21.30	Жаңалықтар
22.00	Әсем әндер
22.25	Қысқы Олимпиада ойындары. Коньки. 1000 м. Муж
01.00	Қысқы Олимпиада ойындары. Хоккей. Швейцария-Италия. (муж)

ЕВРАЗИЯ

06.00, 04.00	«Әзіл студио» ойын-сауық
06.30, 05.20	«Ризамын» ойын-сауық
06.50, 20.00	Информбюро (рус, каз.)
08.00, 00.20	«31 әзіл» ойын-сауық
09.00	Саумал
09.20, 03.00	«Tik tok show» ойын-сауық
10.00	«Жить здорово!»
10.50	«Модный приговор»
11.50	«Давай поженимся!»
12.45	Сериал «Тамарка»
14.00	«Жаңалықтар»
14.15	«Новости»
14.30	«Qoslike»
18.30	«Басты жаңалықтар»
19.00	«Koremiz-шоу»
20.00	«Главные новости»
20.30	Сериал «Черное солнце»
23.45, 01.05	Ночной кино-театр
00.30	«Главные новости»
02.10	«Басты жаңалықтар»
02.40	«Koremiz-шоу»
03.25	«Паутина»

КТК

07.05	Кешкі жаңалықтар
07.25	«Әнім сен едің», ойын-сауық
07.35	«Өкінбе сен»
09.30	Вечерние новости
10.10	Сериал «Морские дьяволы. Вектор атаки»
12.10	Сериал «Лабиринты»
14.10	Сериал «Тайны»
16.30	Сериал «Джамайка»
18.30	Сериал «Однажды В Чукурова»
20.35	Кешкі жаңалықтар
21.00	Вечерние новости
21.40	Сериал «Лабиринты»
23.40	Сериал «Морские дьяволы. Вектор атаки»
01.40	Сериал «Джамайка»
03.10	«Өкінбе сен»
05.40	«Әнім сен едің», ойын-сауық
06.10	Кешкі жаңалықтар

ЖЕТИСҮ

07.05	«Әсем әуен»
07.30	«Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50	«Әсем әуен»
09.00	Жаңалықтар
09.30	Новости
10.00	«Әсем әуен»
10.40	К/ф «Біздің үйдің квартиранттары»
11.05	«Әсем әуен»
11.45	Д/ф «Несібе»
12.05	«Біздің толқын» /тікелей эфир/
12.50	«Әсем әуен»
13.05	«19 регион»

Считать недействительным утерянный бланк ИБР Азербайджан 2025 год за № 6052432 ИП «Пархат» ИИН 850523302343

31 КАНАЛ

06.00, 04.00	«Әзіл студио» ойын-сауық
06.30, 05.20	«Ризамын» ойын-сауық
06.50, 20.00	Информбюро (рус, каз.)
08.00, 00.20	«31 әзіл» ойын-сауық
09.00	Саумал
09.20, 03.00	«Tik tok show» ойын-сауық
09.30	мультсериал «Губка боб»
10.00	мультсериал «Пингвины мадагаскара»
10.30	мультсериал «Кунг-фу панда»
10.50	худ. фильм «Секретная служба санта-клауса»
12.50	худ. фильм «Маска зорро»
15.40	худ. фильм «ограбление по-итальянски»
18.00	худ. фильм «Доспехи бога»
21.00	худ. фильм «Три икса-2: новый уровень»
23.00	«Бозторғай» телехикаясы
02.40	«Time vine» ойын-сауық
03.20, 05.00	«what's up?» ойын-сауық
04.20	«1001 әзіл» ойын-сауық
04.30	телевикторина «bala battle»

7 КАНАЛ

06.02, 01.40	Жаңалықтар
06.30, 02.05	Новости
07.00, 22.40	Телехикая
«Үзілген жапырақтар»	
08.30	Телехикая «Зың-зың Күлпәш»
09.20, 17.50	Мультсериал «Ну, погоди!»
10.00, 18.30	Сериал «Великопелный век. Хоррем»
11.00, 20.50	Сериал «Ветренный»
13.00	Жаңалықтар
13.15	Новости
13.30,00.00	Телехикая «Рәзия сұлтан»
14.30	Телехикая «Тақиясыз періште»
16.50	Телехикая «Кек қуған сұлу»
18.00	Жаңалықтар.
19.30	Новости.
20.00	Сериал «Черная любовь»
00.50	Телехикая «Тек қана кыздар»
02.30	Әйгерім Сейфолланың Сырласуы
03.30	Жарқыраған жұлдыз
04.10	Қызықты weekend
05.00	Телехикая «Өсекшілер»

САТИРА САРДАРЫ - ТЕМІРБЕК ҚОЖЕКЕЕВТІҢ РУХАНИ ӘЛЕМІ

ЖЕТИСУ УНИВЕРСИТЕТІНДЕ ҚАЗАҚ РУХАНИЯТЫНЫҢ КӨРНЕКТІ ӨКІЛІ, ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЕҢБЕК СІҢІРГЕН ҚЫЗМЕТКЕРІ, САТИРА САРДАРЫ ТЕМІРБЕК ҚОЖЕКЕЕВТІҢ ТУҒАНЫНА 100 ЖЫЛ ТОЛУЫНА ОРАЙ «ҚОЖАКЕЕВ ӘЛЕМІ» АТТЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУ МЕН ТАҒЫЛЫМДЫ РУХАНИ-ТАНЫМДЫҚ ІС-ШАРА ЖОҒАРЫ ДЕҢГЕЙДЕ ӨТТІ.

Бұл тағылымды басқосу ұлттың сын-шыл ойы мен парасат биігін танытқан қаламгердің бай мұрасын жас ұрпақ санасына сіңіруді мақсат етті. Темірбек Қожекеевтің шығармашылық әлемін, ғылыми еңбектерін, азаматтық болмысын кеңінен насихаттау, жастардың ұлттық рухын күшейтіп, әділ сын мен ой мәдениетін қалыптастыруда үлкен рөл атқарды. Өткір қаламымен қоғам дертіне шы-

қаламгер, «Қазақ әдебиеті» газетінің бас редакторы Бауыржан Жақып Темірбек Қожекеевті кезінде ел ішінде «Темір ректор» деп атағанын еске алып, оның тек сатирик қана емес, білім мен ғылымды жүйелі басқарған ірі қайраткер болғанын атап өтті. Ал қаламгердің ұлы Мәдет Қожекеев әке мұрасының тағылымы мен өмірлік ұстанымдары туралы жүрекжарды естеліктерімен бөлісті.

найы бағдар берген сатириктің тұлғасы бұл күні рухани кеңістікте қайта жаңғырып, жаңа қырынан танылды.

Іс-шараның ашылу салтанатында алғашқы сөз Басқарма мүшесі, цифрландыру және стратегиялық даму жөніндегі проректор Жұмағұлов Тимур Байжұманұлына берілді. Ол Темірбек Қожекеевтің қазақ руханиятындағы айрықша орнын атап өтіп, оның темірдей тәртіп пен әділ сынға негізделген мінезі бүгінгі ұрпақ үшін үлкен өнеге екенін айтты. Қаламгердің шындықты ту еткен қайсар болмысы мен ұлт алдындағы адалдығы ерекше ықыласпен сөз болды.

Шараға Zoom платформасы арқылы онлайн форматта да көрермендер қатысып, рухани кештің аясын кеңейте түсті. Онлайн байланыс арқылы сөз алған қоғам қайраткері,

Жетісу облыстық «Жетісу» газетінің редакторының орынбасары Ришат Тұрғанбаев мазмұнды баяндама жасап, Темірбек Қожекеевтің шығармашылық жолына, сатира жанрындағы жаңашылдығына және қазақ журналистикасындағы орнына жан-жақты талдау жүргізді. Сондай-ақ, іс-шара барысында оқытушылар мен ғалымдар қаламгердің ғылыми мұрасы, ұстаздық болмысы, азаматтық ұстанымы жайлы ой өрбітіп, оның еңбектері бүгінгі білім беру мен рухани тәрбиеде маңызын жоймағанын атап өтті.

Танымды, берері мол әңгімеден кейін «Қожакеев әлемі» республикалық байқауының қорытындысы жарияланды. Байқауға Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Кенжеғали Сағадиев

атындағы Халықаралық бизнес университеті (UIB), Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Шәкәрім университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, І.Жансүгіров атындағы Жетісу университетінің білім алушылары қатысып, 40-тан аса ғылыми және шығармашылық жұмыс ұсынылды.

Байқау нәтижесінде «Ең үздік ғылыми жоба» аталымы бойынша І-орын әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің студенті Мадина Мәдіге бұйырса, «Ең үздік баспасөз материалы» бойынша І-орын

мазмұны терең, деңгейі жоғары байқау ұйымдастырған Ілияс Жансүгіров атындағы Жетісу университетіне және Журналистика кафедрасының меңгерушісі Каримова Бибігүл Жұмашқызына алғыс білдірілді.

Шара соңында республикалық байқауға қатысқан білімгерлерді Гуманитарлық факультет деканы Желдібаева Райгүл Серікқызы марапаттап, жастардың шығармашылық белсенділігі мен рухани ізденісіне жоғары баға берді. Іс-шараның қорытынды сөзін сөйлеп, мұндай рухани-танымдық жиындардың

Л.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің білімгері Мерей Амангелдіге табысталды. «Ең үздік видео материалы» номинациясын Жетісу университетінің 3-курс студенті Айбек Бейсенбек иеленді. Жеңімпаздар арнайы бағалы сыйлықтар мен дипломмен марапатталды.

Сонымен қатар, жүлдегер студенттер мен олардың ғылыми жетекшілерінің еңбегі ерекше аталып, зор құрмет көрсетілді. Оның ішінде Қожакеев мұрасын ұлықтап,

жастар дүниетанымын кеңейтіп, ұлттық құндылықтарды дәріптеудегі маңызы зор екенін де атап өтті.

«Қожакеев әлемі» байқауы – көрнекті сатириктің шығармашылық мұрасын жас буын санасына сіңіріп, өткен мен бүгінді жалғаған, алтын көпір болған тағылымды, мәдени, берері мол басқосу болды.

Дария ТАСҚЫНҚЫЗЫ,
ЖУ студенті

САЛЫҚ ДЕКЛАРАЦИЯСЫН ТАПСЫРУ ТӘРТІБІ БОЙЫНША ТҮСІНДІРУ ЖҰМЫСТАРЫ ӨТТІ

ҚР ҰҚК Шекара қызметі Жетісу облысы бойынша департаментінің «Қорғас» шекаралық бақылау басқармасының жеке құрамымен салық комитетінің мамандары Ж.Сағымбекова мен Н.Калидің қатысуымен мемлекеттік қызметкерлердің салық декларациясын тапсыру тәртібі мен мерзімдері бойынша түсіндіру жұмыстары жүргізілді.

Іс-шара барысында декларацияны уақтылы тапсырудың маңыздылығы, оны толтыру жолдары мен негізгі талаптарын кеңінен түсіндірді. Жеке құрам тарапынан қойылған сұрақтарға нақты жауаптар берілді.

«ДЕНСАУЛЫҚ КҮНІ» ФЕСТИВАЛІНДЕ ЖҮЛДЕЛІ ОРЫНДАРҒА ИЕ БОЛДЫ

ҚР ҰҚК Шекара қызметі Жетісу облысы бойынша департаментінің Панфилов ауданы бойынша шекара басқармасына қарасты «Екіаша» және «Басқан» шекара бөлімшелерінің мерзімді әскери қызметшілері Сарқан ауданы әкімінің ұйымдастыруымен өткен «Денсаулық күні» фестиваліне қатысты.

Іс-шара барысында шекара сақшылары белсенділік танытып, өн байқауы мен бір көтеру жарыстарында жоғары нәтиже көрсетіп, жүлделі бірінші орындарды иеленді. Бұл жетістік жеке құрамның салауатты өмір салтын ұстануға және спорттық дайындыққа ерекше көңіл бөлетінін айқындайды.

ҚР ҰҚК Шекара қызметі Жетісу облысы бойынша департаменті

ӘЖЕЛЕР АЛҚАСЫ – САЛТ-ДӘСТҮР АРНАСЫ

Қазақ отбасында әженің орны ерекше екенін білмейтін қазақ жоқ. Себебі қазақ үшін әже – ең ақылды жан. Біз үшін олар тәрбие мектебі, шежіре бастауы, өннің үлгісі деп білеміз. Ата-баба аманатын адал сақтап, салт-дәстүр мен әдет-ғұрыпты насихаттай білген асыл әженің қоғам үшін орны ерекше. Ғасырлар қойнауынан жеткен әжеден алған қазақи үлгі-өнеге тәрбиесі бүгінгі қоғамға дейін жалғасуда. Сондықтан болар, қазірдің өзінде қолы жетістікке жеткен ұрпақты ел ішінде «ата мен әже тәрбиелеген балалар осындай жетістікке жетеді» – деп қолдап отырады. Қазіргі қоғамдағы құптарлық өнегенің бірі – ол жер-жерлерде құрылып, елімізді ұлттық дәстүрмен байытып отырған «Әжелер алқасы» деп аталатын қоғамдық ұйым. Осы ұйымның Көксу ауданындағы «Әжелер алқасының» жұмысымен танысудың сәті түсіп, аудандық әжелер алқасының төрайымы Рәшида Тұрсынәліқызымен аз-кем әңгімелесудің реті келген еді.

- Көксу ауданындағы әжелер алқасы қандай бағытта қоғамдық жұмыстар атқарауда?
- Өзіңіз білесіз, отбасындағы әже балаларға өнеге көрсетіп, отырып-тұрудан бастап, өзін-өзі қалай ұстап, қалай киіну керек, дастархан басындағы тәртіп, қалай сөйлеу керек сияқты ұсақ-түйектен басталатын тәрбиелік жағынан ең үлкен ұстаз ғой. Ал біздің қоғамдық ұйымымыз осындай өнегелі әжелерден құралған. Олар тек отбасындағы өнегелі әже емес, еңбекте де адал қызметімен ерекшеленген, ер салада абыройлы еңбек еткен әжелер. Көксу ауданындағы әжелер алқасы 2005 жылы құрылған. Бүгінде құрамында 15 (Әр округтен бір адамнан 10 адам әжелер ансамблінің жетекшісі 1-еу және ұйымдастырушы 4 әже) әже бар. Әжелер алқасы аудандық

ардагерлер алқасының құрамдас бөлігі болып табылады. Қандай жұмыстар атқарасыздар? - деп қалдың. Көксу ауданының әжелер алқасы көптеген игілікті іс-шаралардың басы-қасынан табылып, өскелең ұрпақ арасында отбасындағы ата-анасын, бірге туған бауырларын құрметтеп, сыйласымды қарым-қатынаста болу, елді, жерді сүю т.б. Бір сөзбен айтсақ, патриотизмді дамытуға себепкер болып, тұрмыстық-танымдық, мәдени құндылықтарды дәріптеу жолына ықпал етушіміз.

Әжелер алқасы аудан көлемінде өткізіліп жүрген жаңа бастамалар мен бағдарламаларды іске асыру барысындағы заманауи идеяларды қолдаушы, бағыт беруші болып келеді.

- Әжелер алқасы қандай ұйымдармен біріге отырып жұмыс жүргізесіздер?
- Біз ардагер әжелер алқасы адамгершілік пен парасаттылық, кішпейілділік пен адалдық, еңбекқорлық пен төзімділік, ізгілік пен білімділік нұрын жастарға үйретіп, бойына сіңіру мақсатында аудан әкімдігі, АМАНАТ партиясы, аудандық маслихат, жастар ресурстық орталығымен тығыз байланыста жұмыс жасап келеміз.
- Атқарған жұмыстарыңызды нақтылай кетсеңіз?...
- 2025 жылды Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев «Жұмысшы жылы» деп жариялағаны белгілі ғой. Соған сәйкес Жетісу облысы ардагерлер үйінде «Адал еңбек – Адал табыс – Адал азамат» тақырыбында семинар ұйымдастырдық. Біздің Көксу ауданынан Балабекова Аңсабала әже баяндама жасап, аудан еңбеккерлерінің еселі еңбегін паш етті. Жұмысшы мамандардың беделін арттыру және кәсіптік білім беру реформасының жүзеге асырылуы жайлы мәлімдеді. Өткен жылдың қараша айында Мұсабек ауылдық округінің орталығы Қызыларық ауылында «Адал еңбек - ұрпаққа үлгі» тақырыбына сәйкес осы ауылдан шыққан майталман еңбек адамдарының ауылдың экономикасын дамытуға қосқан үлестері дәріптеліп, олар жайлы жазылған кітаптардан үзінді әңгімелер, өлеңдер оқылып

естеліктер айтылды. 1 қазан қарттар күніне барлық ауыл, елді мекендерде зейнеткерлерге құрмет көрсетілді. Көксу ауданының ардагер ақсақалдары мен әжелерге Жетісу облыстық ардагерлер кеңесінің төрағасы Келемсейітов Ермек Әбілмәжинұлының ұйымдастыруымен қасиетті жер, киелі мекен Түркістандағы әулие аталар басына тәу етіп, жаңа Түркістан қаласын тамашалап қайтуға мүмкіндік жасалды.
- Қоғамдық ұйым болған соң жұмыс барысында қажеттіліктер деген болып тұрады ғой. Аудан әкімшілігі тарапынан ақсақалдарға, әжелерге қандай жағдайлар жасалып, көңіл бөлінуде?

- Аудан әкімі Халелов Дәулет Кенжеханұлының көмегі, әрі қолдауының арқасында қарттарымыз ғалым, этнограф, ағартушы, руханияттың алтын қазынасы Шоқан Шыңғысұлы Уалихановтың 190 жылдығына орай, оның музейіне саяхаттап қайтты. Осы сияқты ірілі-үлгілі уақыты көптеп айтатын істер атқарылуда. Біз, әрине, өзіміздің сапарларымыз жайлы бөлісуді жұмыс жоспарымызға енгізіп, кездесулерде әңгімелейміз.

- Әжелердің жағдайлы жұмыс жасауы үшін қандай мүмкіндіктер бар?
- Барлық ауылдық округтерде ақсақалдар мен әжелерге арналған мәдениет үйінің бұрышынан ыңғайлы жұмыс бөлмелері берілген. Яғни әжелерге ұлттық қ ұ н д ы л ы қ т а р д ы насихаттауға мол мүмкіндік бар. Алғабас ауылында бірнеше жылдан бері «Әжелер мектебі», «Аналар мектебі» атты үйірмелер жұмыс істеп келеді. Оған Нүсіпова Макура басшылық етеді. 2025 жылы Көксу аудандық балабақша тәрбиешілерімен «Ұсақ қол лотерейкасын дамытудағы түрлі әдіс-тәсілдер» тақырыбында семинар өткізілді. Сол сияқты «Қазық халқының ырым-тыйымдары», «Шілдехана», «Тұсаукесер» тақырыптарында әдістемелік жұмыстар жүріп тұрады.
- Пайдасы зор көптеген істер атқарып жүр екенсіздер. Сұхбаттасу арқылы сізден көптеген мәліметтер алдық. Алдағы істеріңізге сәттілік тілеймін.
Көксу ауданы

«ЗҮБӘН АПА»

(ұлттық құндылықтарды дәріптеу бағытындағы балабақша)

Баланы жастан...
Баланы жастан тәрбиелеу, ата-бабамыздан келе жатқан игі дәстүр. Бала ес біліп тілі шыққаннан бастап, өмірдегі барлық әрекеттерді көргенін, естігенін т.б. іс-қимылдардың бәрін өзіне қабылдайды. Әр бір күнді қалт жібермей балаға тек жақсы сөздермен айтып ұғындырып, жақсы көріністер көрсетіп, бала санасын үлгі боларлық іс-әрекеттермен толықтырып қалыптастыру өте қажет. Біздің дана ата-бабаларымыз, әжелеріміз баланың көзінше жаман сөйлемейтін, оғаш қылықтар көрсетпейтін еді.

Басқа ұлттармен араласқалы бері салт-дәстүріміздің шынайылығы сақталмай, ұлтымызға тән емес тәрбие, жаман жат әдеттер жұғып, салт-дәстүрімізге жағымсыз бояулар жағылып, түр-түсі өзгеріп барады.
«Тәрбие - тал бесіктен басталады» демекші «Зүбән апа» балабақшасының негізгі мақсаты сол бүлдіршін балаларға ұлттық тұрғыдағы бағытта тәрбие беріледі.
Балабақша жұмысымен танысуға 2026 жылдың 30 қаңтар күні «Зүбән апа» балабақшасының алдын-ала ескерту бойынша есігін қақтық. Бізді есіктен жылы қарсы алған балабақша меңгерушісімін деп өзін таныстырған Мәншүк Нұрғалиқызы алға бастап әрі таныстыра жүріп барлық бөлмелерді аралатып көрсетті.
Табалдырықтан аттағаннан бастап, қазақ ұлтына тән нақыштағы, табан астындағы төсеніштер, бұйымдар, ойыншықтар, балалардың киген киімдері, көптеген тағы басқа заттар бәрі ұлттық үлгіде көз тартарды.
«Зүбән апа» балабақшасында 3 топта 69 бала тәрбиеленуде. Кіші

топ - 1,5-2 жастағы сәбилер, орта топта - 3-4 жастағылар, Үлкен топқа - 4-5 жастағы балалар тартылған. ҚР-ның Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың мектепке дейінгі баланы ерте кәсіпке баулу туралы жоба бойынша республика өңірінде осы жоба конкурсына 100 балабақша қатысып жатыр. Жетісу облысы бойынша 5 балабақша болса солардың біреуі «Зүбән апа» балабақшасы. 3 топта 6 тәрбиеші бар, олар жарты күннен ауысып тұрады.
Құрылтайшы Айнаш Өмірсадыққызы, балабақша меңгерушісі Мәншүктен бөлек топта бірден 3 көмекшілер бар. Аспазшы 1-еу.Жалпы балалармен 12 адам жұмыс жүргізеді оның сыртында әрине тазалаушы, жұмысшылар қызмет атқарады.
Балабақша құрылтайшысы Айнаш Өмірзаққызының жұмыс барысында сыртта жүруіне байланысты барлық мәліметтерді меңгеруші

Мәншүк Нұрғалиқызынан алуға тура келді.
- Мәншүк Нұрғалиқызы ұлттық құндылықтарды дәріптеу барысында қандай бағыттарда жұмыстар жүргізесіздер?
- Аптасына 1 рет балалар тігін мәшинелерімен құрақ құрау, тоқыма станоктарымен тоқыма тоқу, саз балшықтан қыш құмыра, ыдыстар жасайды. 2025 жылдың желтоқсан айының 1,2,3 жұлдызды күндері ұлттық сән үлгілерінен өткен халықаралық жарысқа Қырғызстанға барып «шеберлер шеруі» атты тігіншілер байқауына (құрақ құраудан) 4 бала қатысып, бас жүлде алып қайттық.
Балаларды бау-бақшада еңбекке баулимыз. Қопарылып тырмаланған дайын жерге көкөністер егіп, көшеттер отырғызып, құрал-саймандардың атауын біліп онымен жұмыс жасап үйренеді. Зоо бақта тауық, қаз, павлин, қой, ешкі сияқты үй жануарларын көріп,

біліп өседі. Тұзды шахтаға балалар анда-санда кіріп тыныстап шығуды ұйымдастырамыз.
Анда-санда белгілі жоспарға сәйкес музейге, балаларға арналған тақырыптағы театрға апарамыз. Өзіміз қуыршақ театрын ұйымдастырамыз.
- Балалардың тамақтануы қалай ұйымдастырылған?
- Балалар күніне 5 уақыт тамақтанады. Таңертең ботқа, сағат 10:30-да жеміс-жидек беріледі. Түскі ас сағат 12 де 1-ші, 2-ші тамақ, салат, кампот береміз. 13-15 сағат арасында түскі демалыс. Түскі демалыстан кейін ұйқы ашар ретінде шәй және қолдан пісірілген тоқаш береміз (Тоқаш аптасына 3 рет). Кешкі асқа көже, сорпа беріледі. Балалар балабақшада ертеңгі 8-ден кешкі 18-ге дейін уақыт өткізеді.
- Өзіңіз айтып өткендей балабақшаның негізгі ерекшелігі

ұлттық құндылықтарды дәріптеу екендігін табалдырықтан бастап төрге дейінгі безендірулерден, ойыншықтардан, балалардың киім киісінен айқын көрініп тұр. Енді осы уақытқа дейінгі балалардың ұлттық негіздегі қолөнерлік іс-әрекеттерін көре аламыз ба?
- Иә көре аласыздар. Кіші топтағы балаларға тәрбиешілер қуыршақ театры әдісімен ертегі айтып берді, ортаңғы топтағы балалар саз балшықтан ыдыс-аяқ бұйымдарын жасап көрсетті. Ересек топтағы балалардың әрқайсысының алдында тігін машинасы мен тоқу станоктары қойылыпты.
Балалардың қолөнермен айналысу кезіндегі әрекеттерін көріп, риза болдық. Балалардың балабақшадағы киген киімдері ұлттық нышандағы өрнектермен безендірілген. Балаларға тігін мәшинелерімен құрақ құрағанда өю-өрнегі бар алжапқыш кесе саз балшықпен жұмыс жасағанда басқа алжапқыш пен қолдарына жұқа рәзіңке қолғап кигенін көрдік. Балалармен тек қана қазақ тілінде тілді шұбарламай сөйлесуге тырысамыз деіді. Көбінесе кейбір кейін енген сөздерді мүмкіндігінше қазақша баламасын айтамыз.
- Балаларды тасы-малдау жұмысы қалай ұйымдастырылған?
- Балаларды тасымалдау әр ата-ананың жауапкершілігінде. Әр ата-ана онлайн бойынша балабақшадағы балаларының немен айналысып отырғанын көріп, бақылау жасай алады.
Балабақша ұдайы мемлекеттік бақылау аясында жұмыс жүргізеді. Тәрбиешілердің жалақысы мемлекеттік білім стандартындағы тарифке сай қанағаттанарлық жағдайда екендігін де айтып өтті.

Бетті дайындаған: Сембек Әбді-Рахман

ДӘСТҮРДІ ҰЛЫҚТАҒАН АҚ ЖАУЛЫҚТЫ АБАЛАР

ҚАЗАҚ ҚОҒАМЫНДА СОҢҒЫ ЖЫЛДАРЫ ҰЛТТЫҚ ТӨРБИЕ, САЛТ-ДӘСТҮР, ОТБАСЫ ҚҰНДЫЛЫҒЫ ЖАЙЛЫ ӘҢГІМЕ ҚАЙТА ЖАҢҒЫРЫП КЕЛЕДІ. ЖАҢАНДАНУ ДӘУІРІНДЕ ҰЛТТЫҢ ҰСТАНЫМЫ – ТІЛ МЕН ДІЛ, ДӘСТҮР МЕН ДІН ЕКЕНІН ТЕРЕҢ ҰҒЫНҒАН АНАЛАР ҚАУЫМЫ ЕЛ ІШІНДЕ ИГІ БАСТАМАЛАРДЫ ҚОЛҒА АЛЫП ОТЫР. СОЛАРДЫҢ БІРІ – КӨПШІЛІККЕ КЕҢІНЕН ТАНЫЛА БАСТАҒАН «ҚАЗАҚ АНАЛАРЫ – ДӘСТҮРГЕ ЖОЛ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ.

Бұл ұйым жайлы ел аузында жақсы әңгіме көп. Бірі – кимешек киген аналардың рухты шеруін айтады, бірі – қыз-келіншектерге арналған тәлімді мектептерін сөз етеді. Біз де көкейдегі сан сауалға жауап іздеп жүргенде, «жолы болар жігіттің жеңгесі шығар алдынан» демекші, бірлестіктің бас кеңесшісі Зәмзәгүл Мұқанованың Жетісу өңіріне сапары тұспа-тұс келіп, кеңінен сұхбаттасудың сәті түсті.

– «Қазақ аналары – дәстүрге жол» республикалық қоғамдық бірлестігінің мақсаты?...
– «Қазақ, мешел болып қалам демесең, тағылымыңды, бесігіңді түзе! Оны түзеймін десең, әйелдің халін түзе...» деген Мұхтар Әуезовтің сөзі бар екен. Міне, біздің мақсатымыз – сол аналар мен әйелдерді түзеп, жақсы ұрпақ тәрбиелеудің амалы.

Қоғамдық бірлестіктің миссиясы – қазақ аналарын біріктіру арқылы жаһандану дәуірінде ұлттық құндылықтар мен дәстүрді сақтап, оны заманауи үлгіде өмір салтымызға енгізуді дәріптеу.

Стратегиялық мақсатымыз да осы мүддеге қызмет етеді: қазақ аналары ұлттық құндылықтарды сақтап, жас ұрпаққа жеткізуі үшін әртүрлі іс-шаралар өткізіледі. Оның ішінде семинар-тренингтер мен мастер-класстар, халықаралық, республикалық және облыстық форумдар, қолөнер бұйымдарының көрмелері, мәдени іс-шаралар, онлайн оқытулар мен трансляциялар бар.

Бірлестіктің атқаратын жұмыс бағыттары кең. Шешендік өнер сабақтары арқылы қазақтың ауыз әдебиеті мен жазба әдебиетін кеңінен насихаттаймыз. Қолөнер сабақтары ұлттық қолөнерімізді үйренуге мүмкіндік беріп қана қоймай, осы бағытта жаңа мамандық алуға жол ашады. Ұлттық аспаптар арқылы төл өнерімізді дәріптеу бағыты да бар: вокал сабағы, домбыра, қобыз аспаптарын үйретуді күшейте отырып, ән-күй өнерінің құдіретін жеткізуге күш саламыз.

Отбасылық институтын нығайту арқылы қазақ отбасының тәрбиесін дәріптеу – негізгі өзегіміздің бірі. Жас аналарға бақытты отбасы қағидаларын насихаттай отырып, табысқа жету формуласын түсіндіреміз: психологиялық көмек, семинар, форумдар, кездесулер өткізіледі. Сонымен қатар отбасылық және тұрмыстық зорлық-зомбылыққа ұшыраған әйелдердің құқығын қорғау, балаларды буллинг пен кибербуллингтен қорғау бағытында да нақты жұмыс жүреді.

Ауыл әйелдерін кәсіпкерлік негіздеріне үйрету де маңызды. «Ерекше балалардың» өмірге деген құлшынысын арттыру, қоғамға керектігін сезіндіру, оларды тәрбиелеп отырған аналарын кәсіпкерлікке баулу бойынша да бастамаларымыз бар. Ұлттық тағам – ұрпақ саулығы. Ұлттық тағам құндылығын дәріптейміз, дәстүріміздегі дастархан мәдениетін қалыптастыруды көздейміз.

Бірлестіктердің филиалдары барлық облыстарда және 3 мегаполисте Астана, Алматы, Шымкент қалаларында бар.

– Бірлестікке қалай келдіңіз? Қанымыз бен ханымыз қазақ болғанмен дәстүрден аулақтап кеттік қой...
– Әңгімені алыстан әкелсем, алдымен бірлестікке қалай қосылғанымды айтайын. Өзім кіші немере қызыммен көп сапарда жүретін адаммын. Өзім жемесем де қасымдағыларға ұсынамын деп, пойызбен жүргенде арқаланып, тамақты толтыра алып жүремін. Сол әдетіммен вагонға кіре салып дастарханымды жайдым, жанымда кішкентай қыз отыр екен. Жас шамасы 11–12 жаста шығар, өзі кара киініп алған, қолында сәби бар. «Қарағым ау, маман қайда, бөпенді емізбей ме екен?» деп айтып болғанымша, есіктен бір әйел

кіріп келді. «Ей, емізбейсің бе ана баланы?» деді. Менің жүрегім тас төбеме шықты. «Ойпырмай, не деп тұрсың?» дедім. Өзінің де қолында, және арғы вагонда кішкентай балалары бар екен, маған «ол соның баласы» деді.

Сөйтсем олар «Жусан» операциясымен Сириядан келе жатқандар екен. ҚазҰУ-ды бітірген, білімді, көзі ашық отбасы бір күнде «жихад жасаймыз» деп Сирияға кеткен екен үш баласымен. Барғасын үш айда күйеуі қайтыс болып, мұнда әйел жалғыз басты жүрмейді деген желеумен өз арасында бірінен соң бірі әйел қылып, артынан қызы балиғатқа толған деген желеумен, кішкентай ойын баласының да тағдырын ойран қылған екен. Балалары әртүрлі, бір-біріне ұқсамайды.

Мен өзім дәстүрге, салтқа өте жақын жанмын. Мына кимешекті кигеніме 14 жыл болды. 2007 жылдан кіші-үлкен қажылыққа барып жүрмін. 2018 жылы корольдің шақыруымен Қазақстан бойынша 15 адам үлкен қажылыққа бардық. Былтыр да барғанмын. Бұл әңгімеден менің айтпағым – біз атам заманнан мұсылманбыз, салт-дәстүр, әдеп-ғұрпымыздың барлығын ұстанғанбыз. Сонда осындай адасқан жандарды көргенде жүрегімді қорқыныш билеп, ауырып, ауруханаға жатып қалдым.

Айнұр Жүгінісованың «Қазақ аналары – дәстүрге жол» атты бірлестік ашыпты деген әңгімелерді естіп те, көріп те жүргенмін. Өзім Шымкентте тұрғанда мұсылман әйелдер одағында, басқа да ұйымдарда көп меценаттық көмек жасап жүргем. Әйелдерді жинап, жиын-шаралардан қалмайтынмын. Бір күні сол әйелдердің бірі: «Бізге «Қазақ аналары – Дәстүрге жол» қоғамдық бірлестігінің төрайымы Айнұр Жүгінісова келе жатыр екен. Біз ол кісіге сіз туралы айттық», – деді. Мен қазір ауруханада жатырмын, бара алмаймын дедім. Қаржылай көмек керек деген соң көмектестім. «Келіңіз» деп болмаған соң, Алланың қалауымен бардым. Басымда кимешек, үстімде аурухананың киімі.

Айнұр Жүгінісова келді дегенде «қызығы, ол не айтады, қандай ақыл беріп жүр қазаққа?» деген ой болды. Есіктен кіргенде маған қарады, кимешек киген мен ғана. Жаныма келіп: «Апа, сәлеметсіз бе, сіз Зәмзәгүл апасыз ба?» – деді. «Иә» десем: «Сіздің аппақ кимешегіңіз керемет жарасып тұр. Шірік-ай әр қазақтың анасы сіздей кимешек кісе ғой», – деді. «Сіз қазақ аналарының өміріне, ертеңіне аландайтыныңызды, жақсы істеріңізді естідім. Сізбен бірге жұмыс істейік», – деді. «Шымкентте отағасым бар, кете алмаймын» дедім. «Астанада тұру міндетті емес, қайда жүрсеңіз де бірлестіктің атын

айтып дәріптеп жүрсеңіз, арасында форумға, жиналыстарға қатысып тұрсаңыз жеткілікті» деді.

Солай, өзім жаңа бастама жасамас бұрын көп ойланамын, сол аралықта жолдасым қаза болып, үйде отырып қалдым. Кейін бұл жұмысқа толыққанды кірістім. Басшымыз Айнұр Серікқызы Жүгінісова 4 перзент тәрбиелеп отырған қамқор ана, асыл жар. Бастысы жақсы істердің жаршысы, жақсы басшысы. Қазақтан не алам деп емес, не берем деп жүрген ұлт жанашыры. Сол еңбегі бағаланып Президенттің жарлығымен Аида Балаеваның басқаруындағы Әйелдер ісі және демография комитетінің мүшесі.

Біздің басты мақсатымыз – 90-жылдардағы «Әйелдері базаршыл, еркектері қазаншыл болып» қалған халқымызға дәстүрімізді, әдет-ғұрпымызды насихаттау, олардың бойына азық құю, ата салтымыздың ұмыт болмауын қолға алу.

– Бірлестіктің «Дәстүрге жол» деген аты жақсы естіледі екен. Оның халыққа берер пайдасы неде деп ойлайсыз?

– Елімізде осы тектес 200-ден аса ұйым, бірлестіктер бар екен. Соның ішінде бізде ресми Әділет басқармасында тіркелген лицензия, жарғы, концепциямыз бар. Әр облыста аудан, ауылдарды қосқанда 100 мыңнан аса ана отырған үлкен бірлестік. Басшымыз Айнұр Жүгінісованың және бірлестіктің қолдауымен мен бірлестіктің бас кеңесшісі болып сайландым. Төрт жылдан аса уақытта әр облысты аралап, қала, аудан, ауылдарда төрайымдарымызбен бірлесе жұмыс атқарамыз. Жоғарыда айтып кеттім, 17 облыс, 3 үлкен мегаполисте филиалдарымыз ашылған. Ең үлгілі жұмыс жүргізіп отырған – Алматы қаласы және Алматы облысының төрайымы Ләйлә Дәулет деген ана. Ләйлә Ноғайқызы филолог, көпбалалы ана, «Алтын алқа» иегері. Оның өмірі әр қазақ қызына, анасына үлгі. Анасы сыр өңірінің атақты ғасыр анасы деген аттың иегері, еңбек ері.

Ал Ақтау қаласында Бибігүл Рамазанова кәсіпкер, өзі жас болса да аналарды соңынан ерте алатын, жыл сайын «абысын-ажындар» деген байқауда жүлделі орынсыз қайтпайтын өлке.

Ал біздің аумақ орыстанған деген сияқты пікірлерге айтарым – керісінше, Павлодар қаласы нағыз орыстанған аумақта тұрады:

үш адамның екеуі – орыс. Сол жерде Айжан деген ханым бар, оның үлгілі істері қазір республика бойынша алдыңғы қатарда тұр. 500 адам жинап, «Баян өңірінің алып кимешегі» деген іс-шара өткізіп, Гиннес кітабына кірді. Ақтаудағы Бибігүл қызымыз 5000 адаммен қазақтың ертеден киіп келе жатқан киімдерінің түрін көрсетіп, Гиннес кітабына енді.

Ең қызығы, Түркістан облысы үш жыл «ұйқыда» болып, төрайымына батырып та, қатты да айтып жүрдім. Былтыр шілде айында он рет барған шығармын. Оның себебі – бұл облысты қалай көтерсем екен деген

ой болды. Облыс болғанда жәй облыс емес, Түркі елінің астанасы деген атқа лайық, киелі Түркістанның ашылмағанына қатты қынжылдық. Бүкіл аудандардың төрайымдарын жинап, «Түркі елінің астанасы, дін, тіл өркендеген өңірсіңдер, қалай ашыласыңдар» деп өкпе-назымды шығардым. Көп ойлана келе киелі сәукелені жарнамаласақ, әрі мән-мағынасын түсіндірсек деген оймен Гиннес кітабына кірейік деген идеямды айтқанда қорқып кетті. «Қажы апа, ондай күшіміз жоқ қой» деді. Қаржымыз да жоқ. Екі түн ойланып, қазір сәукеленің мәні кетіп бара жатқанын, сәукеледей киелі бас киімді қыз дәуірімен қоштасуындай, қыз бала өмірінде бір-ақ рет кию керек. Ал біздің қыздарымыз 2-3 неке құрса да киіп қадірін кетіріп жүргенін тілге тиек еттім. Аналар да, басшымыз Айнұр Серікқызы да қолдау көрсетіп қуанып кетті. Ой қосты. Сонымен сәукеле тігеміз деген ой түйдік.

Ақмарал Дауылбаева деген қолынан іс келетін шебер қызға бойы 5 метр болатын сәукеле жасауды тапсырдым.

Айнұр Жүгінісова идеямды қолтап, желегі 550 метр болсын деді. Ал идея бар, оған қаржыны қайдан аламыз дегенде қасаба тігіп, әйелдерге кигіземіз және сертификат береміз деп жарна жасадық. Солайша алып сәукелемізді жасадық. Артынан 1500 ана желекті ұстап, кимешегімізбен жүретін болдық. Басында 500 ана боламыз деп ойлағанбыз. Қызыққан өзге ұлт өкілдері де қатысып кетті. Оған Түркістан облысы әкімдігі тарапынан да қолдау болды. Қытай, Англия, Индия, Өзбекстан, Ресейден тексеруге келген өкілдер де таңдай қақты. «Мұндай көп адамды қамтыған шара болмаған» деді. Солай басшымыз Айнұр Жүгінісова, жоба авторы мен, облыс төрайымы Ботакөз Мошқалова, шебер ана Ақмарал Дауылбаева – бәріміз Гиннестің Гран-приін ұтып алып, хрусталь статуетка алдық. Әлемнің

айналып кетуі мүмкін болғандықтан, идеямызды тоқтатып қойдық.

Қазекендер көшеде қамшымен жүр деген желеу болып кетер деген ой келді. Бірақ жаз шығып, жер кеңісе үлкен шара болар деген ой бар. Енді Жетісуда да осындай ауқымды шара өткізсек деген ойымыз бар. Оған да облыс әкімі, ардагерлер, жергілікті халықты жұмылдыру керек. Жер жанның Жетісудың атын әлемдік деңгейде бүрк еткізсек, таңқалдырайық деген жақсы ой бар. Жоспар да жасап отырмыз.

– Бірлестіктің қаржы көзі қандай? Мемлекеттік басқару ұйымдарынан қаржылай қолдау көзін аласыздар ма? Азаматтар жалақы ала ма бірлестіктегі жұмысы үшін?

– Осы уақытқа дейін үкіметтен ешқандай қаржы алған емеспіз. Істеп жатқан жұмысымыздың бәрі тегін. Қазақ үшін, қазақ халқының өркендеуі үшін өз қаражатымызбен жүрміз. Әр ана өз зейнетақысымен, тапқан табысымен жүріп жатыр. «Бізді президент те қолдап отыр, жалақы да шығатын шығар» деген үміт бар. Тек біздің Ақтаудағы Бибігүл деген қызымыз жыл сайын облыстан бөлінген тендерге қатысып, қаржылық көмек алып отыр. Ал басқа облыстарда бәрі тыныш, ондай қолдау жоқ. Сондықтан «тендерге қатысуға ұмтылындар» деп айтып отырмыз. Құдай қаласа, болып қалар деген ойдамыз.

Біздің аналардың әр облыс, аудандарда жеке топтары бар. Дүйсенбі, сәрсенбі, жұма күндері жаңа тақырып талқылаймыз. Міне, бүгінге дейін 400 тақырыпты талдап өтіптіз. Білген-білмегімізді айтып, тарихтан тағылым, салт-дәстүр т.б. келелі мәселелерді қозғаймыз, талқылаймыз.

– Жетісу облысы және Талдықорған қаласы бойынша бірлестікке қанша адам бар? Ұйымдағылардың жас аралығы қандай?

– Еліміздегі бірлестік филиалдарын атап айттым ғой. Айта кетерлігі, дәл сондай филиалдар қазақан аязда Ресейдің Мәскеу қаласында ашылған. Екатеринбург қалаларында, Қырғызстан, Өзбекстан елдерінде, Түркияның Стамбул, Аланья қалаларында ашылды. Америкадан да шақыру бар. Әлем елдерінің ақ кимешекке деген сұранысы, ізгі ниеттері керемет.

Сонымен қатар біздің бірлестік құрамында «Ерлер қанаты» мен «Жастар қанаты» да бар. Жетісу облысында «Ерлер қанатының» төрағасы – Ербол Құдайбергенов. «Жастар қанатында» мектеп жасынан 40 жасқа дейінгі азаматтар қосылады.

Жетісуда Ақсу, Сарқан, Көксу, Қаратал, Ескелді, Панфилов, Алакөл, Ұйтақ, Кербұлақ, Текелі, Лепсі, Талдықорған аудандарынан 360-тан астам адам бірлестігімізде бар. Бізде жас айырмашылығы жоқ: 18–90 жас аралығындағы қыз-келіншек, әжелер кіре береді.

Тағы бір айта кетерлігі, бізде екі төрайым депутат болған. Бірі – осы Жетісу облысындағы Гүл Наз Мұстафа, екіншісі – Ақтаудан Бибігүл ханым.

– Зәмзәгүл ханым, берген сұхбатыңызға рахмет. Деніңізге саулық, басыңызға амандық тілейміз. Игі ниет – елге жұғысты болсын.

Гүлнұр ЕРМҰХАНҚЫЗЫ

КІТАПҚА АРНАЛҒАН ТОЙ, ТОЙДАН KEЙІНГІ ОЙ

ҚАҢТАРДЫҢ СӘТТІ СӘРСЕНБІСІНДЕ (21.01. 2026Ж) ҮШТӨБЕНІҢ ТӨРІНДЕ РУХАНИ КЕШ ӨТТІ. ТАРҚАТЫП АЙТСАҚ, ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНЫҢ ӘКІМІ ИСА-БАЕВ БЕЙІТ ӘКСІҚБАЙҰЛЫНЫҢ ҚОЛДАУЫМЕН ЖАРЫҚ КӨРГЕН "АҚ БҰЛАҚТЫҢ СЫЛДЫРЫ" АТТЫ ЖАҢА КІТАПТЫҢ ТҰСАУКЕСЕРІ КЕҢЕЙТІЛГЕН МАСШТАБТА, ЖОҒАРЫ ДЕҢГЕЙДЕ ҰЙЫМДАСТЫРЫЛДЫ. КІТАПТЫҢ АВТОРЫ – ҚАРАТАЛДЫҢ АҚЫН ҚЫЗЫ ЛИДА ЖАНБОТА. ҚАРАТАЛ ТАРИХИ-ӨЛКЕТАНУ МУЗЕЙІНІҢ АКТ ЗАЛЫНДА ӨТКЕН ТҰСАУКЕСЕР ШЫМЫЛДЫҒЫ ЕҢ ӘУЕЛІ ЭКРАННАН ТҰСАУЫ КЕСІЛЕТІН КІТАПТЫҢ ВИДЕОСЫ МЕН АҚИЫҚ АҚЫН М.МАҚАТАЕВТЫҢ РУХТЫ ОЯТАР:

"Өлең деген тумайды жайшылықта,
Өлең деген тулайды қайшылықта.
Ақын болсаң, жарқыным, алысқа аттан,
Күнделікті тірлікке бой суытпа" деген өлең жолдарымен түрілді.

Жүргізушілер кітап авторының "Кітап - жанның азығы" атты өлеңінің шумақтарын жалындата оқып көшті бастады. Қонақтар назарына ақынның өмірі мен шығармашылық жолынан видео ұсынылды.

Жаңа кітаптың лентасын Қаратал ауданының құрметті азаматтары: қаламгер, Қазақстан республикасының Мәдениет қайраткері Жексенбек Сұлтанбеков, ақын, Қаратал аудандық Ардагерлер кеңесінің мүшесі Рақымғали Өтегенов, Қаратал аудандық Аналар кеңесінің төрағасы Ұлболсын Досмолданаова және Лиданың аяулы анасы Баршагүл Қадырқызы салтанатты жағдайда қиды. Осылайша, көңілді нотада тұсауы кесілген "Ақ бұлақтың сылдырына" құтты болсын айтылып, аспандата шашу шашылды.

Алғашқылардың бірі болып сөз алған Қаратал аудандық "Жастар таңдауы" қоғамдық бірлестігінің төрағасы Рахметқазынов Нұржан Нұрланұлы Лидаға Қаратал ауданының ішкі саясат, мәдениет, тілдерді дамыту және спорт бөлімінің басшысы Алпысбаев Асқар Ахметқалиұлының Алғыс хатын табыстады. Алғыс хатта: "Құрметті, Лида Жанбота! Сізді "Ақ бұлақтың сылдыры" атты жыр жинағыңыздың жарық көруімен шын жүректен құттықтай отырып, кітаптың тұсаукесер рәсімінде көрерменге рухани ләззат сыйлаған әсерлі поэзияңыз бен мазмұнды сөзіңіз үшін шынайы алғысымды білдіремін! Әдебиет пен мәдениетке қосып жүрген еңбегіңіз әрдайым ел игілігіне қызмет ете берсін. Сізге мықты денсаулық, шығармашылық шабыт, жаңа туындылар мен толағай табыс тілеймін!" делінген. Бұдан әрі сөзге шыққан Қаратал ауданының құрметті азаматтары: қаламгер, Қазақстан республикасының Мәдениет қайраткері Жексенбек Сұлтанбеков, ақын,

алған ақын қызымыз ақырын басып арманына жетуде. Оның өлеңдерінде ой да, нәр де, таусылмайтын тақырып та жеткілікті. Ұсақ-түйектен алшақ, талғамды, мінезді. Патриотизм, ел, жер, тіл, дін, діл – бәріне қуаты жететін ақын...» дей келіп, қаламың ұшталсын деп ақын қызға "Алтын қалам" сыйлады. Кітапхана, музей және аудандық Аналар кеңесі ақынға кезек-кезек шапан кигізіп, сағына ақ орамал жапты. Ізінше, Жетісудың төрінен арнайы келген біздер – «Дәстүрге жол» қазақ аналарының бір тобы және ақын қызымыздың қос анасы Баршагүл Қадырқызы мен Злиман Мүсілімқызы сахна төріне жарқырай шығып, ақ тілектен шашу шаштық. Ақын қызға Баршагүл анасы: "Атаңның баласы болма, халқыңның баласы бол!" десе, ел-жұртқа: «Қызымды қолдап, көтеріп жүргендеріңіз үшін басымды иіп, алғыс айтамын» - деді. Злиман анасы: "Сен алтынсың, алтын келінсің, жолың ашық болсын, шығармашылығың шындала берсін, асқақтай бер, жаным" деді.

Ал, біз болсақ: «Сонау моңғол жеріндегі бір түйір дән ширек ғасыр бұрын дәл біздің елімізге, оның ішінде әулиелі, киелі де берекелі Қаратал ауданына түсіп, өсіп-жетіліп, жапырағын жайған екен, жапырақтар жырлаған екен. Тегінен келген ақындыққа сүйіп қосылған Жәнібегі қызғанып, күйкілік көрсетпей, қамқор болты. Әйтпесе қазақ қыздарының Ұлбике, Сара сияқты мұңлықтарының кебін киген өнерпаздары аз емес-ті. Жетісуда қыз ақындар, әсіресе айтыскер әйелдер жоқтың қасы еді. Сен бір кірпіш боп кетігін қаларсың. Осы орайда талант иесіне шығармашылық мүмкіндіктер беретін қызмет орындарын тауып беріп отырған аудан басшыларына ризашылық білдіреміз. Моңғолияда ақын, қайраткер қазақтар аз емес. Әсіресе 1993 жылы ұшақ апатынан қаза тапқан марқұм Көкей Жаңқұнұлы ата жұртты аңсап, «Естисің бе даусымды?!» деп арманда кетіп еді. Ал сен арманыңа жеткен жансың, өс, қарағым!» - деп, Көкей атасының «Оралу» жыр жинағын тапсырдық.

Жиналғандар назарына арнайы дайындалған

жарыққа шығуы оқырмандар үшін ақ түйенің қарыны жарылған қуанышты сәт болса, өзі үшін үлкен жауапкершілік пен сенім жүктелген, шалқар шабыт сыйлаған ерекше күн екенін жеткізді. Сондай-ақ, "Сіздердің артқан сенімдеріңіз бен ақ тілек, баталарыңыздың арқасында әлі талай отты жырлар жазылып, талай кітап өмірге келетініне сенімдімін" деді. Тұсаукесерді ұйымдастырған кітапхана мен мәдениет үйінің ұжымына, музей ұжымына, қатысқан барша қонақтарына рахметін айтты. Асқар тау әкесін еске алып, "Әкеме хат" өлеңін тебірене оқыды:

Асыл әкем, өзінді ойлап бұзылдым,
Жібіте алмай көңілімнің сызын мың.
Көңседағы жазғанына тағдырдың,
Сағынышы басылмады қызыңның.

Сыздап жүрек, қайғыңызды көтердім,
Үніңді аңсап өтер уақыт, өтер күн.
Жабырқасам, қуансам да сізді ойлап,
Қайран әкем, мәңгі жоқтап өтермін.

Бүгін тағы шер толқыды жанымды,
Қайғы қарып, сындырып тұр сағымды.
Зымыраған уақыт та емші болмады,
Өзіңізсіз даңғыл жолым тарылды.

Көз жасыма ерік бердім мен неге?
Жұдырықтай жүрек шаншып кеудеде.
Есіме алып жан әкешім, Сізді мен,
Жоқтау жаздым қаламыммен тербеле.

Адалдығың, күш-жігерің, батылың,
Бәрі есімде өсиетің, ақылың.
Ұл-қызыңа бүгінде үлгі ақ жолың,
Жүргеніңіз анық басып, ақырын.

Бір жыл болды кеткеніңе жырақтап,
Алдыңыздан қарсы алсыншы жұмақ бақ.
Ақ көңілді, қасиетті, жан әкем,
Алыстадың мәңгілікке тұрақтап.

Жолыңызды ұл мен қызың жалғайды,
Рухың барда қанатымыз талмайды.
Орында бар оңалаты десе де,
Сары күздей сағынышым сарғайды.

Көңілімді не серпілтер бұл алаң?
Сізді ойламай қалай, әке, тұра алам?
Мәңгілікке қош деймін де, күрсініп,
Жазмыштың бұл сынын да құп алам!

Тыңдай-тыңдай өткір үнді сағатты,
Көз ілінбей, ойға батып таң атты.
Еске түссе өткен күннің ызғары,
Еңсе түсіп, мұңға мұңды жаматты...

Көңілімде дауыл соғып теңселді,
Бір басынан небір күйді өңсерді.
Өсиетін жан әкемнің ойға алып,
Түсірмеймін енді мүлдем өңсемді.

Жыр эстафетасы әрмен қарай жалғасып, жалынды жастың бірі Нұржан Нұрланұлы ақынның "Егеменді күн бүгін" атты патриоттық өлеңін нақышына келтіре оқыса, аудандық "Бастау" газетінің тілшісі Гауһар Мұса "Төртінші билік өкілін" мәнерлеп оқыды. Зейнеткер ұстаз Сәуле Төлегенова "Мейірімге шөлдемесін балалар" өлеңін оқып, ізінше:

Ақ бұлақтың сылдыры жанға жайлы,
Тұсаукесер өтуде кітап жайлы.
Асыл сөз жүрегінен жыр боп туған,
Ақын Лида-поэзия ханшайымы, - деп бір шумақ жыр-тілегін жеткізді. Қаратал аудандық

"Тіл" орталығының директоры Гүлдана Есболова ақынның "Өлемнің мәні әйелде" өлеңін оқыды, ал Лиданың әріптесі, Қаратал тарихи-өлкетану музейінің ғылыми қызметкері Гаухар Маратқызы "Қараталым" атты патриоттық өлеңмен жыр эстафетасын аяқтады. Қатысушылар гүл шоқтарын ақынға ұсынып, автор мен оқырман арасындағы байланысты әдемі көрсетті. Әдеби монтаж бен жыр эстафетасын дайындаудағы негізгі идея бастауыштағы бүлдіршіннен бастап, орта буын, кейінгі буын және зейнеткер оқырмандарды қамту, яғни жаңа кітап баладан бастап үлкенге дейінгі әр жастағы оқырманын тапқанын көрерменге жеткізу екен. Ол миссия жақсы орындалды.

Әрбір құттықтаудан соң, әрбір әдеби монтаж бен жыр эстафетасы арасында Қаратал аудандық Мәдениет үйінің өнерпаздары: Жан-дос Серғазинов, Дастан Аршынбек қос аққудай ортаға шыққан ерлі-зайыпты Өлішер мен Сағынтай Өбіловтар әуезді әннен шашу шашып, көрермендер көңілін көтеріп отырды. Мың бұралған бишілер Адина мен Жанерке де өрнекті би билеп, кештің сәнін аша түсті. Тұсаукесер

шымалдығы аудандық Мәдениет үйінің көркемдік жетекшісі, республикалық өнер байқауының бас жүлдесін алып жүрген дарынды өрендердің үздік жетекшісі, жезтаңдай әнші, Қаратал ауданының мақтанышы Алма Досованың орындауында Лида Жанботаның сөзіне жазылған "Алғыс" әнімен жабылды:

Өмірдің арпалысқан арнасында,
Келемін тағдыр көштің арбасында.
Жаралған жаны нәзік арумын мен,
Қара өлең деген бағы бар басында.

Қайырмасы:

Алғыс, Жаратқан, аппақ таң атқан,
Күліп күнім көгімде.
Алғыс, аталар!
Алғыс, апалар!
Орның бөлек өмірде.

Алғыс, қазағым, сен деп жазамын
Жырдың мөлдір бұлағын.
Қорған - бағыма, Алғыс - жарыма,
Ұл мен қызым тұмарым.

Аялап қазақ деген дара халқым,
Күлемін мен де алаңсыз жарқын-жарқын.
Жырыммен, отбасыммен, ұл-қызыммен,
Тереңдеп кетті шүкір, парқым, нарқым.

Қайырмасы:

Еңбегім орныменен бағаланған,
Шығады досым әр кез адал алдан.
Аман бол, оқырманым, өлең сүйер,
Сіздермен биіктегем, дараланғам.
Қайырмасы:

Жиналғандарға керемет көңіл күй сыйлаған тұсаукесер кешін әнші, өнерпаз, аудандық мәдениет үйінің қызметкері Жандос Әдікенов пен Қаратал ауданының орталық кітапханасының кітапханашысы Нұргүл Смаилова жүргізді. Кешті аудандық Мәдениет үйінің қызметкері Галина Гилева музыкамен сүйемелдеді.

Сөйтіп, көптен бері болмаған кітап тойы дүркіреп өтті. Бұл өзі ақынның бәсі түспейтінін, кітапқұмарлардың қайта қаулап келе жатқан өміршендігін көрсеткен той болды.

Багила Бейсембекқызы

Қаратал аудандық Ардагерлер кеңесінің мүшесі Рақымғали Өтегенов, Қаратал аудандық Аналар кеңесінің төрағасы Ұлболсын Досмолданаова, Қаратал ауданының орталық кітапханасының ардагер кітапханашысы Бибігүл Қалиева, Қаратал тарихи-өлкетану музейінің меңгерушісі Ерлан Мысыков, сонымен қоса, бірнеше кітаптың авторы, қаламгер, ұстаз, Қазақстан Журналистер Одағының және Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі Асхат Өмірбаев жүрежкарды лебіздерін білдіріп, ақынға сый-сияпат көрсетті.

Жексенбек Ақылбекұлы: «Лида қызымыз жастайынан өлеңмен өскен, жырға құштар болып оған жауапкершілікпен қараған жан еді. Ол ешкімге еліктемеді. Өзіндік қолтаңбасы бар, көркемдік бояулары бар, қалыптасқан кезінде тұңғыш кітабын шығарып отыр. Ол өз-өзіне қатал сыншы. Бұған дейін бірнеше жинақтарға өлеңдерін қосқан, жыр бәйгелерінен жүлделерін

Бейсенбі - Четверг, 12 ақпан

ХАБАР

05.00 Сериал «Скажи правду»
07.00 «Оян!»
09.00 Жер-жаһан
09.10 «Біздің назарда»
09.30, 19.30 Телехикая «Шырмалған тағдыр»
11.30 Деректі фильм «Жүрсін Ерман. 75 жас»
12.15 Әсем әндер
12.30 «ОйнаQ»
13.30 «Әзекті»
14.00 Қысқы Олимпиада ойындары. Фристайл могул. Квал. Муж.
14.40 «Cover show»
16.10 Қысқы Олимпиада ойындары. Фристайл могул. Финал. Муж.
17.30 Сериал «Стажер»
19.00 Новости
21.30 Жаңалықтар
22.00 Худ. фильм «Влюблен без памяти»
23.25 Олимпиада ойындары. Сноуборд Хафпайп. Финал.Жен
01.10 Қысқы Олимпиада ойындары. Хоккей. Германия-Дания. Муж

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Паутина»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.30 «Доброе утро, Казахстан!»
10.00 «Жить здорово!»
10.50 «Модный приговор»
11.40 «Давай поженимся!»
12.55 Сериал «Тамарка»
14.00 «Жаңалықтар»
14.15 «Новости»
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Koremix-шоу»
20.00 «Главные новости»
14.30 «Qoslike»
20.30 Сериал «Черное солнце»
23.4501.05 Ночной кинотеатр

КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
07.25 «Әнім сен едің», ойын-сауық
07.35 «Өкінбе сен»
09.30 Вечерние новости
10.10 Сериал «Морские дьяволы. Вектор атаки»
12.10 Сериал «Лабиринты»
14.10 Сериал «Тайны»
16.30 Сериал «Джамайка»
18.30 Сериал «Однажды в Чукuroва»
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.40 Сериал «Лабиринты»
23.40 Сериал «Морские дьяволы. Вектор атаки»
01.40 Сериал «Джамайка»
03.10 «Өкінбе сен»
05.40 «Әнім сен едің», ойын-сауық (қайталау)
06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)

ЖЕТИСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»

Жексенбі - Воскресенье, 15 ақпан

ХАБАР

05.00, 01.00 ҚР Әнұраны
05.00 Сериял «Восточные сладости»
07.00 «Алғашқы»
08.00 Концерт «Біздің елдің жігіттері»
10.10 Худ.фильм «Зита и Гита»
13.10 «Өмір өрнегі»
14.20 2026 г.жылғы Қысқы Олимпияда ойындары.Фристайл парный могул.Финал (М)
16.00 «Келінжан-5»
17.45 2026 г.жылғы Қысқы Олимпияда ойындары.Сноуборд. Микс.Финал
19.00 «7-күн»
19.40 Глобальные события
20.00 «Қызық times»
22.15 Худ.фильм «13-й Район:Кирпичные Особняки»
23.10 2026 г.жылғы Қысқы Олимпияда ойындары.Хоккей. Дания-Латвия

10.40 К/ф «Біздің үйдің квартиранттары»
11.05 «Әсем әуен»
11.40 Д/ф «Президент архиві»
12.00 «Келін BATTLE» /тікелей эфир/
14.00 «19 аймақ»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Агро аймақ»
15.35 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Мектеп президенті»
17.00 «Әу» де» /тікелей эфир/
18.00 «19 регион» /тікелей эфир
18.40 «Әсем әуен»
19.30 «Таза мекен»
20.00 «Әсем әуен»
20.10 Д/ф «Президент архиві»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 Д/ф «Вкус жизни»
21.15 «Әсем әуен»
21.30 Итоговые новости
22.00 К/ф «Қожайынның балалары»
22.40 «Әсем әуен»
23.10 «Біздің толқын»

31 КАНАЛ

06.00, 04.00 «Әзіл студิโอ» ойын-сауық
06.30, 05.20 «Ризамын» ойын-сауық
06.50, 20.00 Информбюро (рус, каз.)
08.00, 01.20 «31 әзіл» ойын-сауық
09.00 Саумал
09.20.03.00 «TikTok show» ойын-сауық
09.30 Мультсериал «Губка Боб»
10.00 Мультсериал «Пингины Мадагаскара»
10.30 Мультсериал «Кунг-фу Панда»
11.20 Худ. фильм
13.20 Худ. фильм «Три икса»
15.50 Худ. фильм «Доспехи бога»
17.50 Худ. фильм «Доспехи бога-2»
21.00 Худ. фильм
23.20 «Бозторғай» телехикаясы
02.40 «Time Vine» ойын-сауық
03.20, 05.00 «What's up?» ойын-сауық
04.20 «1001 Әзіл» ойын-сауық
04.30 Телевикторина «Bala battle»

7 КАНАЛ

06.02, 01.40 Жаңалықтар
06.30, 02.05 Новости
07.00,22.40 Телехикая «Үзілген жапырақтар»
08.30, 15.30 Телехикая «Зың-зың Күлпеш»
09.20, 17.00 Мультсериал «Ну, погоди!»
10.00, 18.30 Сериал «Велико-лепный век. Хюррем»
11.00, 20.50 Сериал «Ветренный»
13.00 Жаңалықтар
13.15 Новости
13.30, 00.00 Телехикая «Рәзия Сұлтан»
14.30 Телехикая «Тақиясыз періште»
18.00 Жаңалықтар
19.30 Новости.
20.00 Сериал «Черная любовь»
00.50 Телехикая «Тек қана кыздар»
02.30 Әйгерім Сейфолланың сырласуы
03.30 Жарқыраған жұлдыз
04.20 Қызықты weekend
05.00 Телехикая «Өсекшілер»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 03.45 «Тамаша city»
07.05, 02.40 «Паутина»
08.00 «Асау жаңалықтар»
08.40 «Заң мен ел»
09.00 Повар на колесах
09.50 Сериал «Второй брак»
13.25 «Пусть говорят»
14.45,18.00 Сериял «Три песни для золушки»
17.00 Ток-шоу «Поговорим о главном»
18.00 Сериял «Там где не бывает снега» продолжение
20.00 Аналитика
20.50 «Анықтаймыз Руслан Өтепбаймен»
21.50 Сериял «Каменное сердце»
01.55 «Анықтаймыз Руслан Өтепбаймен»

КТК

07.00 ҚР Әнұраны
07.05 «Жүректесің » Бақдәулет

Жұма - Пятница, 13 ақпан

ХАБАР

05.00, 01.00 ҚР Әнұраны
05.00 Сериял «Скажи правду»
07.00 «Оян!»
09.00 Жер жаһан
09.10 «Арнайы репортаж»
09.30,19.30 Телехикая «Шырмалаған тағдыр»
11.30 Худ.фильм «Влюблен без памяти»
13.05 2026 г.жылғы Қысқы Олимпияда ойындары Керлинг
16.05 «Cover show»
17.30 2026 г.жылғы Қысқы Олимпияда ойындары Сноудборд-кросс.Жен.Ф
19.00 Новсти
21.30 Жаңалықтар
22.00 «Қоғам пікірі» саяси ток-шоуы
23.00 Сериял «Стажер»
01.10 2026 г.жылғы Қысқы Олимпияда ойындары Хоккей. Канада-Швейцария (М)

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Паутина»
07.00 «Қайырлы таң.Қазақстан»
08.30 «Доброе утро.Казахстан»
10.00 «Жить здорово!»
10.50 «Модный приговор»
11.50 «Давай поженимся»
12.45 Сериял «Тамарка»
14.00,02.00 «Жаңалықтар»
14.15.02.15 «Новости»
14.30«Qoslike»
18.30.03.15«Басты жаңалықтар»
19.00.02.30 «Koremix-шоу»
20.00 «Главные новости»
20.30 «Парламент Online»
20.55 «Поле чудес»
22.10 Сериял «Нефритовая Черепеха»

КТК

07.00 ҚР Әнұраны
07.05 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
07.25 «Әнім сен едің», ойын-сауық
07.35 «Өкінбе сен» өзбек телехикаясы.С субтитрами на русском языке
09.30 Вечерние новости
10.10 Сериал «Морские дьяволы. Вектор атаки»
12.10 Сериял «Лабиринты»
14.10 Сериял «Тайны»
16.30 Сериял «Джамайка»
18.30 Сериял «Однажды в Чукuroва»
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.40 Жизнь прекрасна
01.50 Сериял «Джамайка»
03.20 «Өкінбе сен» өзбек телехикаясы.С субтитрами на русском языке (қайталау)
05.50 «Әнім сен едің», ойын-сауық (қайталау)
06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)

ЖЕТИСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.25 К/ф «Ақылдылар ойыны»

Арыстанның ән кеші(қайталау)
07.35 «Өкінбе сен» өзбек телехикаясы.С субтитрами на русском языке
10.30 Сериал «Вторая первая любовь»
14.00 Сериял «Однажды в Чукuroва»
18.30 «Алдараспан» әзіл мен ән думан кеші
21.00 «Портрет недели» с Артуром Платоновым
22.00 Худ.фильм «Я делаю шаг»
00.10 «Было дело» документальный детектив
00.50 «Путь к себе.Нурлан Коянбаев»
01.40 «Гүлім»өзбек фильм
02.50 «Қарапайым Ханшайым» документрама
03.30 «Алдараспан» әзіл мен ән думан кеші (қайталау)

ЖЕТИСУ

07.05 «Әсем әуен»
09.00 «Апта» (каз)
10.00 «Апта» (рус)

11.05 «Әсем әуен»
11.35 Д/ф «Ғалымның хаты»
12.00 «Әу» де»
12.40 «Әсем әуен»
13.05 «19 регион»
13.40 «DARA LINE»
14.30 «Таза мекен»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Шашу»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Қожайынның балалары»
17.00 «Бір шәугім шай»
17.30 «Әсем әуен»
19.00 «Жетісу жақұты»
19.35 «102» сообщает»
20.00 «Әсем әуен»
20.05 Д/ф «Ғалымның хаты»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 Д/ф «Бауырластық»
21.20 «Әсем әуен»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Келін BATTLE»

31 КАНАЛ

05.58 ҚР ӘНҰРАНЫ
06.00, 04.00 «Әзіл студิโอ» ойын-сауық
06.30, 05.20 «Ризамын»
07.00,20.00 Информбюро (рус, каз)
08.00, 00.00 «31 әзіл» ойын-сауық
09.00 «Саумал»
09.20,03.40 «Tik Tok show» ойын-сауық
09.30 Худ.фильм «Секретная служба Санта-Клауса»
11.30 Мультсериал «Губка Боб»
12.00 Мультсериал «Пингины Мадагаскара»
12.30 Мультсериал «Кунг-фу Панда»
13.20 Худ. фильм «Три Икса-2: Новый уровень»
15.20 Худ.фильм «Доспехи Бога-2»
17.30 Худ.фильм «Доспехи Бога-2 миссия зодиак»
21.00 Худ.фильм «Солт»
23.00 «Бозторғай» Телехикая
02.40 «Time Vine» ойын-сауық
04.20 «1001 Әзіл» ойын-сауық
04.30 Телевикторина «BALA BATLLE»

7 КАНАЛ

06.00, 05.50 Әнұран
06.02,02.10 Жаңалықтар
06.30,02.35 Новости
07.00,22.40 Телехикая «Үзілген жапырақтар»
08.30,15.30 Телехикая «Зың-зың Күлпаш»
09.20 Мультсериал «Ну,Погоди»
10.00,18.30 Сериал «Великолепный век. Хюррем»
11.00,20.50 Сериял «Ветренный»
13.00 Жаңалықтар
13.15 Новости
13.30,00.30 Сериял «Султан Разия»
14.30 «Тақиясыз періште»
17.00 Janakez.Бағдарлама
18.00 Жаңалықтар. Тікелей эфир
19.30 Новости. Прямой эфир
20.00 Сериял «Черная любовь»
01.20 Телехикая «Тек қана кыздар»
03.00 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы
03.50 Жарқыраған жұлдыз
04.40 Қызықты weekend
05.20 Телехикая «Өсекшілер»

11.00 «Шашу»
11.40 Д/ф «Культура чистоты»
12.00 «DARA LINE»
12.55 «Әсем әуен»
13.40 «Дала сыры»
14.00 «Келін BATTLE»
16.10 «Әсем әуен»
16.40 Д/ф «Культура чистоты»
17.00 «Шашу»
17.40 «Әсем әуен»
18.00 «Единый народ»
18.30 «Әсем әуен»
19.30 «Арнайы репортаж»
20.00 «Бір шәугім шай»
20.35 «Әсем әуен»
21.00 «Уғәғәй melody»
22.00 «Әсем әуен»
22.30 Д/ф «Fake You»
23.00 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.00, 05.00 «Әзіл студิโอ» ойын-сауық
07.00 «Күліп All» ойын-сауық
07.30 «Тәтті шоу» ойын-сауық
08.00 Мультсериал «Губка боб»
08.40 Мультсериал «Пингины Мадагаскара»

Сенбі - Суббота, 14 ақпан

ХАБАР

05.00, 02.00 ҚР Әнұраны
05.00 Сериял «Скажи правду»
07.00 «Алғашқы»
08.00 Концерт «Қара бала»
10.00 Мультфильм «Семейка Бигфутов»
11.20 Мультфильм «Турбозавры»
12.00 Худ.фильм «13-й Район: Кирпичные особняки»
13.35 Әсем әндер
14.00 2026 г.жылғы Қысқы Олимпияда ойындары.Тау шаңғысы.Финал
19.00 «7 күн»
19.40 Жұмыр жер
20.00 «Cover show»
22.00 Худ.фильм «Зита и Гита»
01.10 2026 г.жылғы Қысқы Олимпияда ойындары.Хоккей. Ширек финал.

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Тамаша city»
07.30, 03.00«Паутина»
08.50 Сериял «Дела житейские-6»
12.30 «Қаймақ»
13.10 «Три аккорда»
15.10 Сериял «Нарушение правил»
19.00 «Koremix-шоу»
20.00 «Асау жаңалықтар»
20.35 «Заң мен ел»
21.00 Сериал «Магомаев»
01.00 Ночной кинотеатр. «Рэкетир 2»
03.40 «Тамаша city»

КТК

07.00 ҚР Әнұраны
07.05, 06.20 «Әнім сен едің» ойын-сауық
07.30 «Өкінбе сен» өзбек телехикаясы.С субтитрами на русском языке
09.20 Вечерние новости
10.00,00.50 Жизнь прекрасна
14.00 Сериял «Однажды в Чукuroва»
18.30 «Жүректесің » Бақдәулет Арыстанның ән кеші.Тұсаукесер
21.00 Сериал «Вторая первая любовь»
04.30 «Періштедей пәк» көркем фильм
06.20 «Қарапайым Ханшайым» документрама

ЖЕТИСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық»
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.25 К/ф «Ақылдылар ойыны»
11.05 «Әсем әуен»
11.40 Д/ф «Ел жақта»
12.00 «Біздің толқын»
12.50 «Әсем әуен»
13.05 М/ф «Отырарды қорғау»
13.35 «Әсем әуен»
14.00 «Жетісу жақұты»
14.35 «102» сообщает»

09.30 Кулиарная программа «Готовим с Адель»
10.00 Телевикторина «TeleBingo»
10.30,01.20 Реалити-шоу «New me»
11.00 «Саумал»
11.20,03.00 «TikTok show» ойын-сауық
11.30 Кино. Джеймс Корден в фэнтези «Кролик Питер»
13.20 Худ.фильм «Неисправимый Рон»
15.20 Маккензи Фой в фэнтези «Щелкунчик и Четыре королевства »
17.20 Худ.фильм «Человек-Паук: Возвращение домой»
20.10 Худ.фильм «Алита:Боевой ангел»
22.40 Худ.фильм «Планета Обезьян:Война»
01.50 «31 әзіл» ойын-сауық
03.30 «Тамаша vine» ойын-сауық
03.50 «1001 Әзіл» ойын-сауық
04.00 Телевикторина «BALA BATLLE»
04.30 «What's up?»
05.30 «Ризамын»

15.00 «Д.Рақышевқа - 100 жыл» концерті
16.15 «Әсем әуен»
16.40 Д/ф «Ел жақта»
17.00 «Шашу»
17.40 «Әсем әуен»
18.00 «Әсем әуен»
19.00 «Ұлт ұяты»
19.50 24-блок
20.00 «Дала сыры»
20.15 «Әсем әуен»
20.30 «Апта»
21.30 «Апта»
22.30 Д/ф «Бағбан»
23.00 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.00, 04.40 «Әзіл студิโอ» ойын-сауық
07.00 «Күліп All» ойын-сауық
07.30 «Тәтті шоу» ойын-сауық
08.00 Мультсериал «Губка Боб»
09.10 Мультсериал «Кунг-фу Панда»
10.00 Кулиарная программа «Готовим с Адель»
10.30,11.20 «Алдараспан»
11.00 «Саумал»
12.10 Худ.фильм «Три брата»
15.40 Джеймс Корден в фэнтези «Кролик Питер»
17.30 Худ.фильм «Неисправимый Рон»
19.40 Маккензи Фой в фэнтези «Щелкунчик и Четыре королевства »
21.40 Худ.фильм «Человек-Паук: Возвращение домой»
00.30 Худ.фильм «Призрак доспеха»
02.10 «Bizdin show» ойын-сауық
03.00 «31 әзіл» ойын-сауық
03.30 «Тамаша line» ойын-сауық
05.00 «1001 Әзіл» ойын-сауық
05.10 Телевикторина «BALA BATLLE»
05.30 «What's up?»

7 КАНАЛ

06.00, 05.50 Әнұран
06.02 Алдараспан
06.50 Цифрлық гигиена
07.00 Телехикая «Үзілген жапырақтар»
08.30 Т/х «Зың-зың Күлпаш»
10.00,18.00 Сериал «Велико-лепный век. Хюррем»
11.00,20.50 Сериал «Ветренный»
13.00 «Шымкент шоу». Әзіл-сықақ шоуы
16.30 Мультфильм «История игрушек»
20.00 Сериал «Черная любовь»
22.40 Телехикая «Үзілген жапырақтар»
23.20 «Интуиция» Музыкалық шоу
01.20 Әйгерім Сейфолланың сырласуы
02.20 Жарқыраған жұлдыз
03.30 Қызықты weekend
04.10 Япырай
05.00 Т/х «Өсекшілер»

7 КАНАЛ

06.00, 05.50 Әнұран
06.02 «Алдараспан»
06.50 Цифрлық гигиена
07.00,22.40 «Үзілген жапырақтар»
08.00 Доктор Тажина
08.40 «В круге смеха».Юмористичкая программа
10.00,18.00 Сериал «Великолепный век. Хюррем»
12.00,20.50 Сериал «Ветренный»
13.50 «Шымкент-шоу» әзіл-сықақ шоуы
14.50 Мультфильм «История игрушек-2»
20.00 Сериал «Черная любовь»
23.20 Худ.фильм «Рамео-Джулетта»
01.20 Әйгерім Сейфолланың сырласуы
02.10 Жарқыраған жұлдыз
03.10 Қызықты weekend
04.00 Телехикая Япырай
05.00 Т/х «Өсекшілер»

ШАХИЗАДАНЫҢ ҚҰЛЫСЫ...

Жалғасы. Басы өткен нөмірде

Көптен күткен кездесу

Шахизаданың судай жаңа BMW-5 көлігі зырылдап, көктем құшағындағы қаланың шаңға батқан тығыз ауасын садақтың көк жебесіндей тіліп өтті. Болат одан көз жазып қалмас үшін қара терге түсіп, көне "Жигулиімен" құйындата ілесіп келеді. Бақытына орай, ол бұл көлікті зейнет демалысына шыққан кезде, қосымша марапат ретінде «туған конторы» сыйлаған болатын. Сондықтан, бұл ескі «мотор» анау-мынау көлік емес, бұрынғы қызметтің «көзі» болатын. Алдағы машина күтпеген жерден үлкен, сұр түсті әкімшілік ғимаратты айналып өтіп, ескі өндірістік нысандардың арасымен, адастырып кету үшін бұландата жүйткіді.

– Мен мұндай алып зауыт қаланың қақ ортасында жұмыс істеді деп ешқашан ойламас едім, – деп Татаринцев аңқау экскурсант құсап танданыс білдірді.

– Бұрынғы құрылыс материалдары Ғылыми Зерттеу Институты – деді Болат Бүркітов. – Кейіннен "жаңа адамдардың" бірі сатып алған.

– Сонда ол не қылып соғыста бомбыланған нысан құсап қирап жатыр? – деген Дима – доқтыр шынымен таң қалып. – Оларда ақша дегенің пішенше шашылып жатыр емес пе?

– Бұл – «асқазанның асты қорыта алмауы» деп аталады, – деп Болат өзінің диагнозын қойды. – Соншалықты көлемді екендігіне қарамастан, ашкөздікпен асауын асап алғанымен, «асқазаны» тез қорыта алмай жатыр, – деді баяғы шағып сөйлейтін әдетімен.

– Қысқасы: «Сам не гам, другому не дам» дегендік қой – деп, Дима да өзінің наразылығын білдіріп қойды.

Ақырында, жол бастаушы көліктің «стоп-сигналы» жыпылық қағып, «Барыстықтар» нобайы дұрыс сақталған ғимараттың бетон қоршауының жанында тоқтады.

Шахизада бояуы қабыршақтанып, көтеріле бастаған қақпадағы аспалы құлыпты өз кілтімен ашып, детектив жігіттерге: «прошу, господа» деп, ішке кіруге шақырды. Содан кейін ол өзінің көрер көз қызығарлық керемет "арбасына" керемет жүрісімен барып отырды да, көлігін біздің «жабағымыздың» жанына миллиметрлік дәлдікпен қойды. Дима Владимир Иванович екеуі, өзінің толықша бөксесін бұрандата, қылмыс ұстайтын кербез әйелдің артынан қызыға қарап, ешкім олардан сұрамай-ақ, қақпаны іштен жауып тастады. Үй ішінде қымбатты дүниелер болмаса да, көңілді қытықтап, құпия да, нәзік сезімді оятып, әлденелерді ойға түсіретін ерен жайлылық бар.

Үйдің шатырының астында құс базарындай гуіл шуылдап кетті. Бір тоқтамға келе алмай гуілдеген «Барыстық» детектив жігіттердің барлығы, терезелері бармақ басындай арматурамен бекітілген «Автозак» машинасының жанына жиналды. Полковник Ахметов Болатқа белгі беріп, ол сахнада өзін факир санаған клоун құсап, жүксалғышты сондай бір ризалық сезіммен ашты.

Шахизада қабағын түйіп, тұтқынның бетіне еңкейіп, тесіле қарады. Өзіне ыңғайсыз позадан ба, жоқ әлде оның әйелдік толқу сезімінен бе, мойынының жүйке тамырларының адырая ісінгені анық білініп тұр. Керемет мазасыз оқиғалар мен тосынсый (сюрприз) сәтін күтудің шиеленісі әр сәт сайын күшейе түсті.

– Міне, біз ақыры кездестік, Ста-

сик – деп кербез әйел, астма ауыруы бар адамша ысқырық сынды дыбыс шығарып.

Көз алдындағы, үш бірдей адамды, өзінің жанын алатын әзірейілдей елестеткен қылмыскер қорқыныштан қалшылдап кетті. Ол өзін эксперимент жасамақ болған ғалымның скальпель ұстаған қолын көрген сұр тышқандай сезініп, дір-дір етіп тұр. Дима мен Болат өмір бойы осы іспен айналысқандай, көзді ашып-жұмғанша Хрулевті жүк салғыштан көтеріп алып, аяғына тік тұрғызып қойды.

– Міне, мына жерге – деп, өрістеп келе жатқан драманың "режиссері" дауыстап, көз алдыдағы есіктердің біріне барды. Артынша, есікті өз кілтімен ашып, көзден таса болды. «Барыстық» детектив жігіттер бірі-біріне «бұл әйел не істемек» деген оймен қарап қалды. Олар іле-шала қолдағы құрбан «олжасын» сүйреген күйі Шахизада сұлудың соңынан ерді...

Тәуекелге бармаған шампан ішпейді...

Шамасы, бұл әлдебір кереметтің күшімен, бүтін, дұрыс сақталған зертхана болды. Мәрмәр қабырғалар, аппақ плиткадан жасалған еден, сорғыштардың, құбырлардың қалдықтары. Төрт бұрыштың бірінде біртүрлі ауыр, центрифуга ма, автоклав па, әйтеуір бір құрылғылар орналасқан. Шахизада алдындағы «құбыжықты» көрсетіп:

– Оны осы жерге кісенмен байлаңыз, – деді ол сүйріктей саусағын шығып тұрған темір тұтқалардың біріне тигізіп.

– Бұл сіздің зауытыңыз ба? – деп, полковник Қайсенов білмек болғанын сұрағын алыстан, орағыта сөйлеп. Артынша әйелдің сенімді жауабы да естілді:

– Жоқ. Мен жақын жерде тұрамын және бұл жерді бүгінгі шараға көптен бері дайындап қойғанмын.

– Ал сен енді не істемексің?

– Полковник, біз олай келіспеген едік қой...

Диманың тұтқаға бір кісен сақинасын «шырт» еткізіп салғанын мұқият қадағалап тұрған ханым жеңілдеп:

– Енді балалар, мен сендерге нағыз француз Мартиниін сыйлаймын. Өзірге көлікке бара тұрыңыздар.

– Тек есептеуден кейін, ханым. Бұл келіскен ережеміз.

– Жарайды, уайымдамаңыз, ақша өзіммен бірге. Қазір мені Стасикпен тура отыз минутқа қалдырасыз.

– Ал сіз не істейсіз? – деген Диманы Шахизада ашулы кейіппен тоқтатты. Темірболат Таирұлының:

– Баретта Агатовна, біз сіздің сақтығыңызға, бәрі қауіпсіз болатындығына сенеміз – деген сөзіне, әйел тез жауап берді:

– Бәрі келісілгендей болады. Уайымдамаңыз...

...Баретта Агатовна көлігінің жүксалғышынан көрпе, клеенка алып, оларды «лып» еткізіп бетон платформаға жайып жіберді. Сол – ақ екен, әйел жарықтықтардың алақандары берекеге толы ғой, бірден жылылық жайлап, ер адамдардың көңілдері көктемдей жайланып сала берді. Әлдебір мереке, немесе мейрамдағы сияқты дастархан жайнап, айналасы көңілді күлкі мен зілсіз әзілге толып кетті. «Ер адамдардың ақылы асқазан арқылы кіреді» деп орекендер айтпақшы, қызыл түсті ерте піскен қызанақтар,

топиып-томпыып, дастарханның сәнін келтіріп тұрған балғын қияр мен қоңыр қызыл болып домаланып тұрған голландиялық ірімшікке қарап тамсанған ер-азаматтардың ауызынан сілекейлері ағып кетті. Ұзынша екі таяқша сервелат, кептіріліп тілінген ананас тілімдері мен шағылған жаңғақтар, үлпілдеп тұрған ақ қалаш нан ауыз қуысына «кока-кола» сусынымен бірге тоғытылып, жалмақ қаққан тістердің көмегімен диірмен - асқазан шұғыл «іске» кірісті.

«...Ал Мартини...Мартини қайда? Мен оны соңғы рет қашан ішіп едім? Құдайым – ау, ең соңғы ішкенім - 1984 жылы Иракта Саддам Хусейннің қабылдауында іштім ғой.

Мен кіммін? Мен не үшін жер басып, тірі жүрмін? Өмірдің барлық жақсы, сүйкімді тұстары маған соқпай, айналып өтетін сияқты ма, қалай өзі?! Іштеріне ептеп «ел қона бастаған» ер-азаматтар да, міне, Шахизаданың дене бітіміне тамсанып, ауыздарынан сілекейлері ағатіміскі көздерімен ішіп-жеп барады. Әйел заты жүрген жерде әрқашан береке, ырыспен бірге әрқашан қызығушылық, көтеріңкі көңіл күй мен жүрек дүрсілі бірге жүретіндіктен, ол сезімдері еш ерсі емес-табиғи заңдылық емес пе?»

Осы ойлардың жетегінде отырған полковник Ахметовтың иығынан біреу түрткендай болды. «Бұл кім екен өзі?» деп, оң жағына бұрылып қарай берген оның қолына Шахизада сұлу, пакетке ораған қомақты бір бума ақшаны ұстатып, алғыс айтқанын күтпестен, күрт бұрылып, зертханалық бөлмеге қарай бет алды.

«Мартини» естен тандырды...

– Дима, бүгін машинаны сен айдайсың, – деген Болат «Барыс» компаниясының жігіттерінен бұрын полиэтилен стақандағы ісі бұрқырап тұрған мөлдір «зәм-зәм» суын бірінші болып қағып салды. «Өзіміздің өмір бойы

спиртке су қосып жасалған «арақтың» жанында мынау дегенің нағыз «кайф» екен ғой» деп ойлады Болат. Іле-шала «бүлк-бүлк» етіп, тағы да қалап тұрған «жалмауыз» жұтқыншағынан екінші стақанды да өткізіп жіберді.

«Зәм-зәмнің» соңғы тамшысын тамақтан өткізіп жібергеннен кейін отставкадағы чекистің жанары жарқырап шыға келді. Артынша «мынау нағыз жұмақтың суы ғой» деп достарына «во» деп бас бармағын шошайтып, сілекейін жұтып, «уф-ф» деп дем шығарды. – Тамаша!...»

Темірболат Таирұлы да аузына «мартиниді» ұрттап алып, жұтпай таңдайында бір сәтке ұстап, рахат сезімге бөленді. Өңешке, асқазанға ғана емес, өкпеге де хош иіс құйылып кеткендей күй кешті. Өлемдегі барлық жақсы атаулыны ұмытып, күріш, мейіз және басқа да Шығыстың әсіре дәмділерін қосып әзірленген қойдың тұтастай пісірілген етінің дәмі таңдайына білінгендей болды.

Саддам Хусейннің оққағарлары көз алдына келіп, атыс-шабыс болып, нахақтан қан кешіп жүрген жауынгерлердің түр-пішіндері ойсанасында аунақши ойнап кетті. Соғыс, аштық, қирау, мен өлім-жітік орын алып жатқандағы аста төк банкет көз алдына елестеді. Әрине, сол сәттердегі әлекейдей жалмақтаған Саддамның оққағарларының жалақтаған жүздері де ұмытылған жоқ. Алкогольдың уыты басына тез шықты.

Дегенмен, үш күн, үш түндегі ұйықтамастан аңдып, жүйкені жүндей түткен ауыртпалық, «менің жүйкем темірден де мықты» деп жиі айтып жүретін Ахметов пен Қайсеновты көдімгідей-ақ, әлсіретіп кетіпті. Басым неғып сонша ауырлап кеткен? Өткірлігі тау барысының жанарынан бір де кем емес көздеріме не болған? Шахизаданың не істеп жатқанын өз көзіммен көруім тиіс. Құдай сақтасын, пәлекетің ана сорлы баланы өлтіріп қоймасына кім кепіл? Ол – адам өлтіруші – қылмыскер болса да, қанша айтқанымен, бас суы кеуіп үлгермеген жас қой. Біреудің әлпештеген баласы...

Тез тұру керек. Шапшаң! Талпынды! Эх, ағза жұмыс істемеді! Ештеңе жоқ, «ер кезегі үшке шейін» деген атам қазақ. Тағы бір әрекет жасайын. Полковник Қайсенов кенеттен денесінің құстың мамығындай жеңілдеп кеткенін сезді. Ақылы анық, жанары әдеттегідей өткір. Бойына аспаннан ерекше бір күш - қуат толқыны құйылып жатқандай...

Ғабдулсәбит ЮСУПОВ.
Жазушы-журналист,
К. Тоқаев атындағы детектив
жанры байқауының жүлдегері

Жалғасы келесі нөмірде

ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ТӨЗБЕЙТІН ҰРПАҚ ҚАЛЫПТАСУЫ КЕРЕК

Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасындағы сыбайлас жемқорлық мәселесі негізгі проблемалармен қатар өткір тұр. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс қимыл мемлекеттің өзекті мәселелерінің біріне айналды, сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, жолын кесу бойынша шаралар қабылдануда, халықаралық елдердің оң тәжірибесі зерделенуде.

Соңғы онжылдықта Қазақстанда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл үшін белгілі бір заңнамалық база қалыптасты. Осылайша, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы нормативтік құқықтық база ұлттық заңнаманы қолданыстағы халықаралық стандарттарға жақын-датқан заңдармен жетілдірілді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралар жүйесі белсенді дамуда, сыбайлас жемқорлық қылмыстары үшін жауапкершілік күшейтілді.

Сот жүйесінің тәуелсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған шаралар Қазақстан үшін өзекті болып қала береді.

Біздің мемлекет сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша мақсатты жұмыс жүргізуде.

Біздің елімізде сыбайлас жемқорлыққа қарсы күреске жалпы-мемлекеттік мәртебе берілгендіктен, сыбайлас жемқорлық көріністерінің

жолын кесу және шектеу бойынша қоғамдық және саяси күштермен бірлесіп үлкен жұмыс жүргізілуде.

Сыбайлас жемқорлықпен күресудің маңызды әдістемелерінің бірі – моральдық тарап үлкен рөл атқаратын заңды сақтау. Жалпы айтқанда, егер сіз әлемді өзгерткіңіз келсе, өзіңізді өзгерткіңіз. Бұдан шығатыны, егер әрбір азамат әрқашан өзінен бастаса, мысалы өз міндеттерін адал және әділ орындаса, онда сыбайлас жемқорлық азаяды.

Осылайша, сыбайлас жемқорлықты жою үшін бүкіл қоғам күресуге тиіс. Сонда ғана біздің еліміз сыбайлас жемқорлық жоқ әлемдегі мемлекеттердің біріне айналады.

Б.Жаманбалина,
Талдықорған қаласының
мамандандырылған
тергеу соты әкімшісінің
басшысы

МЕКТЕПТЕГІ ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ РӨЛІ

ҚАЗІРГІ ТАҢДА МЕКТЕПТЕГІ ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЖАН-ЖАҚТЫ ДАМУЫНА ЫҚПАЛ ЕТЕТІН МАҢЫЗДЫ ПӘНДЕРДІҢ БІРІ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ. БҰЛ САБАҚ ТЕК ДЕНЕНІ ШЫНЫҚТЫРУМЕН ҒАНА ШЕКТЕЛМЕЙ, ОҚУШЫЛАРДЫҢ ДЕНСАУЛЫҒЫН НЫҒАЙТУҒА, ТӘРТІП ПЕН ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА, СОНДАЙ-АҚ САЛАУАТ-ТЫ ӨМІР САЛТЫН ҰСТАНУҒА ТӘРБИЕЛЕЙДІ.

Дене шынықтыру сабағы оқушылардың қимыл-қозғалыс белсенділігін арттырып, ағзаның дұрыс қалыптасуына әсер етеді. Үнемі жасалатын жаттығулар бұлшық еттерді дамытып, жүрек-қан тамырлары жүйесінің жұмысын жақсартады. Сонымен қатар, дене жаттығулары иммунитетті күшейтіп, түрлі аурулардың алдын алуға көмектеседі.

Мектептегі дене шынықтыру сабақтарының тағы бір маңызды рөлі – оқушыларды тәртіпке, ұйымшылдыққа және өзара сыйластыққа тәрбиелеу. Командалық ойындар арқылы оқушылар бір-бірімен қарым-қатынас орнатуды, ортақ мақсатқа бірге жетуді үйренеді. Бұл олардың әлеуметтік дағдыларының дамуына оң әсерін тигізеді.

Сонымен бірге дене шынықтыру сабағы оқушылардың психологиялық күйіне де оң ықпал етеді. Қозғалыс барысында жинақталған шаршау мен күйзеліс азайып, көңіл-күй көтеріледі. Бұл өз кезегінде оқушылардың оқу үлгерімінің жақсаруына әсер етеді.

Қорытындылай келе, мектептегі дене шынықтыру сабағы – оқушылардың денсаулығын нығайтатын, тұлғалық қасиеттерін дамытатын және болашақта салауатты өмір салтын ұстануға бағыттайтын маңызды пән. Сондықтан бұл сабаққа жауапкершілікпен қарап, оның тиімді өтуіне ерекше мән беру қажет.

Әбілтай Ерғазы,
Абай атындағы МГ дене
шынықтыру пәні мұғалімі
Сарқан ауданы

ТІЛГЕ ҚҰРМЕТ – ҰЛТҚА ҚҰРМЕТ

Қазақ тілі – қазақ халқының ана тілі, ұлттың ең бағаты байлығы және бірегей рухани мұрасы. Тіл арқылы халқымыздың тарихы, дүниетанымы мен салт дәстүрі, мәдениеті ұрпақтан – ұрпаққа жалғасуда. Тіл ұлттың жаны, болмасы мен рухының көрінісі. Бүгінгі таңда қазақ тілі – Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі.

Жалпы, қазақ тілі түркі тілдері тобына жатады және өзінің бай сөздік қоры, көркемдігі мен үндестік заңдылығы арқылы ерекшеленеді.

Ол тек қатынас құралы ғана емес, сонымен қатар ұлттың болмысын айқындайтын негізгі факторлардың бірі. Тәуелсіздік алғаннан кейін қазақ тілінің мәртебесі артып, мемлекеттік тіл дәрежесіне ие болды. Мемлекеттік тілді дамыту үшін түрлі бағдарламалар қабылданып, білім беру, іс жүргізу және бұқаралық ақпарат құралдарында кеңінен қолдану жолға қойылды. Қазіргі таңда қазақ тілін меңгеру – әр азаматтың борышы. Мемлекеттік тілде еркін сөйлеу, жазу және ойлау – елдің бірлігі мен болашағы үшін маңызды. Жастар арасында тілді үйренуге деген қызығушылық пен ынта артып келеді. Бұл болашаққа деген сенімнің белгісі.

Қазақ тілін құрметтеу – болашаққа салынған берік негіз. Тілімізді ұлықтап, келешек ұрпаққа аманат ету – қасиетті парызымыз. Тілді дамыту – әр азаматтың ортақ ісі. Тілге деген құрмет – ұлтқа деген құрмет.

Г.Р. Садыбекова,
Жетісу облысы Талдықорған қаласының мамандандырылған
тергеу сотының бас маманы

ЖЕЛЕЗНАЯ ДОРОГА ЗОНА ПОВЫШЕННОЙ ОПАСНОСТИ, ПЕРЕХОД ЧЕРЕЗ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫЙ ПУТЬ В НЕУСТАНОВЛЕННЫХ МЕСТАХ ЗАПРЕЩЕНО!

ЖЕЛЕЗНАЯ ДОРОГА ВСЕГДА БЫЛА И ОСТАЕТСЯ ЗОНОЙ ПОВЫШЕННОЙ ОПАСНОСТИ, И НЕ ПРОЩАЕТ НЕОСТОРОЖНОСТЕЙ, ОСЛАБЛЕНИЯ ВНИМАНИЯ И НЕ СОБЛЮДЕНИЯ ПРАВИЛ НАХОЖДЕНИЯ НА НЕЙ. МГНОВЕННО ОСТАНОВИТЬ ПОЕЗД НЕ ВОЗМОЖНО. НЕОБХОДИМО ВСЕМ ПОМНИТЬ И СОБЛЮДАТЬ ПРАВИЛА БЕЗОПАСНОСТИ ПРИ НАХОЖДЕНИИ НА ОБЪЕКТАХ ЖЕЛЕЗНОЙ ДОРОГИ, ТОГДА МОЖНО ИЗБЕЖАТЬ БЕДЫ.

Особую тревогу вызывает нахождение на железнодорожных путях людей пользующихся сотовыми телефонами и плеерами с подключением наушников, которые при их подключении ограничены в слышимости гудков локомотивов и других подаваемых сигналов, что приводит их к нелепой гибели или получения серьезных травм.

Большой опасности подвергают себя люди, стремящиеся сэкономить время с целью сократить расстояние, преодолеть препятствие в виде стоящего состава, подлезая под вагоны, перебегая железнодорожный путь перед идущим локомотивом.

Одной из главных причин наезда подвижного состава на людей и скот является грубое нарушение населением, а иногда и работниками железнодорожного транспорта правил личной безопасности при нахождении на железнодорожных путях, станциях и перегонах.

То, что железная дорога несет в себе массу опасностей, вроде бы знают все. Вот только каждый год травматизм на железнодорожных путях увеличивается. По статистике, каждый год на железной дороге происходит более ста несчастных случаев, среди которых более половины заканчиваются летальным исходом. И как ни банально это звучит, среди погибших большая часть - те, кто думал, что успеет перебежать пути в неполюженном месте.

Безнадзорно пасущийся скот вблизи железной дороги нередко становится причиной нарушения нормальной рабо-

ты железнодорожного транспорта. Тем самым, наносится ущерб эксплуатации дороги. Это приводит к остановке и задержке поездов, порче локомотивов и вагонов и самое главное влияет на безопасность движения.

Следует помнить: находясь на объектах железной дороги и переходе через железнодорожные пути запрещается:

- слушать музыку в наушниках, разговаривать по телефону;
- переходить пути в неполюженном месте;
- ходить вдоль путей;
- подходить к вагонам до полной остановки поезда;
- прислоняться к стоящим вагонам и перелезть под ними- вагоны в любой момент могут тронуться;
- устраивать на платформе или вблизи ж.д. путей игры;
- заступать за линию, которая идет вдоль края платформы - вас могут задеть выступающие части вагонов;
- высовываться из окон и тамбуров;
- запрыгивать на подножки во время движения поезда;
- залезать на крышу вагона - там находятся провода высокого напряжения;
- переходить железную дорогу в местах стрелочных переводов, поскольку нувшись, можно застрять в тисках стрелки, которая управляется дистанционно.

Станция Талдықорған филиала АО
«НК «Қазақстан темір жолы» -
«Алматинское отделение
магистральной сети»

ПРЕЗИДЕНТ РК

ИТОГИ АМНИСТИИ И ДОВЕРИЕ К ПРАВОСУДИЮ

Как передает источник Sputnik. Об итогах амнистии, приуроченной к 30-летию Конституции, а также работе судей всех уровней президенту Касым-Жомарту Токаеву рассказал глава председателя Верховного суда Асламбек Мерғалиев.

«В результате применения акта амнистии судами освобождены от наказания 583 лица, от дальнейшего отбывания наказания — свыше 5 тысяч осужденных, сокращены сроки наказания 9,2 тысячи человек», — отмечается в сообщении.

В 2025 году 98,8% судебных актов вышестоящие инстанции оставили без изменений.

Кроме того, по словам Мерғалиева, улучшились показатели защиты прав граждан в спорах с госорганами: 4,5 тысячи актов адморганов и должностных лиц признаны незаконными.

В Казахстане вдвое выросло число судебных процессов с присяжными — ВС.

Глава Верховного суда добавил, что 45,9% гражданских и 11,8% административных дел завершились примирением, а число дел об административных правонарушениях за 2025 год снизилось с 500 тысяч до 441 тысячи.

С 25,7% до 37,5% увеличилось число отказов судов в санкционировании содержания под стражей, добавил глава Верховного суда.

«При этом вдвое чаще назначался домашний арест вместо содержания под стражей (рост с 2 786 до 5 019). Этому способствовало расширение применения электронных браслетов (с 954 до 2 283 лиц), что позволяет оптимизировать бюджетные расходы и сохранять социальные связи подсудимых», — отметил Мерғалиев.

За полгода в кассационные суды подали более 16,2 тысячи жалоб и протестов против 9,8 тысячи за аналогичный

период 2025 года в Верховный суд.

Глава Верховного суда привел данные Бюро национальной статистики о росте доверия к судебной системе за 3 года: показатель увеличился с 55,2% в 2023 году до 63,2% в 2025 году.

ТЕРГЕУ СОТЫ

ЖАҢҒЫРТЫЛЫП, ЖЕТІЛДІРІЛЕ ТҮСУДЕ

Тергеу соты Конституцияға және сот жүйесі мен Қазақстан Республикасы сот мәртебесі туралы конституциялық заңға сәйкес сот мәртебесіне ие. Тергеу сотының өкілеттіктерін бірнеше санатқа бөлуге болады: - қылмыстық процеске қатысушылардың конституциялық құқықтары мен бостандықтары бұзылуы мүмкін, тергеу іс-әрекеттерін санкциялау, - тергеушінің, прокурордың іс-әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) және шешімдеріне шағымдарды қарастыру; - қорғаушы жақ ұсынған дәлелдерді сотқа дейін алдын-ала зерттеуді қамтамасыз ету; - Кодексте қажетті деп қарастырылған, өзге де іс жүргізу әрекеттерін орындау.

Бүгінгі таңда бұл институт өз орнында тұрмай, өзінің жаңғыруын жалғастырып келеді. Сонымен, елдің қылмыстық-процессуалдық кодексіне енгізілген өзгерістерді ескере отырып, тергеу іс-әрекеті тергеу сотының, сот алдын ала тергеу жүргізуші тұлғаның дәлелді шешімі, не осы Кодексте тиісті шешім шығаруға уәкілетті басқа да лауазымды тұлғалардың келісімімен жүргізіледі. Санкция тек осы Кодексте белгіленген тәртіппен тіркелген есептер мен қылмыстар туралы шағымдар бойынша беріледі.

Жасырын тергеу әрекеттерін өткізу қаулысы, оның шыққан мерзімінен жиырма төрт сағат ішінде берілген тергеу әрекеттерін жүргізу бойынша негіздеме материалдарымен бірге тергеу сотына ұсынылады. Жасырын тергеу әрекеттерін тексеру сотқа тиісті шешім келіп түскеннен он екі сағат ішінде қарастырылады. Қосымша материалдарды сұрату қажет болған жағдайда шешімді қарастыру белгіленген мерзімнен кештеу, бірақ жиырма төрт сағаттан аспайтын уақытта қарастырылады. Егер енгізілген қаулы негізсіз болса, онда тергеу соты оны санкциялаудан бас тартады. Жасырын тергеу әрекеттеріне рұқсат беру кезінде берілген ақпараттың дұрыстығына күмән туындаған жағдайда тергеу соты шешімді қабылдағаннан кейін, жиырма төрт сағат ішінде процессуалдық прокурорға оның заңдылығын тексеруді бастауға құқылы. Процессуалды прокурор бес тәулік ішінде сәйкес тексеріс жұмыстарын жүргізіп, оның нәтижелерін тергеу сотына хабарлауға міндетті.

ҚПК 55 бабы 3-тармағына сай, тергеу сотының шешіміне шағым жасалып, осы Кодекстің 107-бабына сәйкес тәртіппен прокурор өтініші бойынша қайта қаралуы мүмкін. Сонымен бірге, ҚПК 107 бабы 1 тармағына сәйкес, сотқа дейінгі тергеу ісі кезінде, күдікті және оның қорғаушысы, заңды өкілі, жәбірленуші, оның заңды өкілі келесілерге шағымдануға, ал прокурор тергеу сотына өтініш білдіруге құқылы.

Сайып келгенде, тергеу соты институты уақыт талабына сай жаңғыртылып, ұдайы жетілдіріліп келеді.

Айнұр ЕСТАЙ,
Қонаев қаласы мамандандырылған тергеу сотының судьясы.

ӘЛЕУМЕТТІК ДЕРТ

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚПЕН КҮРЕС ШАРАЛАРЫ

Сыбайлас жемқорлық бүгінгі таңда көптеген елдерде кеңінен белең алып, қоғамдық қауіпсіздікке қатер төндірген қылмыстың бірі. Ал осы көріністерді туындатқан салалар мемлекеттік үдерісті, қарышты дамуына кедергі келтіріп қана қоймай, сондай-ақ мемлекет билігінің беделіне де нұқсан келтіреді. Сондықтан бұл жағымсыз құбылыспен жаппай күресу шараларын қабылдау арқылы пәрменді күрес жүргізіліп келеді.

Қазақстан да тәуелсіздік алғалы бері сыбайлас жемқорлықпен күреске айрықша маңыз беріп келеді. Еліміз Кеңес одағының шекпенінен шыққан елдер арасында бірінші болып Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы заңды қабылдады. Кейіннен дамыған елдердің заңдары мен тәжірибесін зерделей келеді. 2015 жылы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс қимыл туралы» заңды дайындап, қолданысқа енгізді. Бұл заңның мақсаты іңдеттің салдарымен күресуге емес, себебін айқындауға, түйткілдің алдын алуға бағытталған.

Қазіргі сыбайластық – өзінің мүддесі үшін заңды айналып өту жолымен материалдық және заңдық артықшылықтар алу. Ол мемлекеттік ресурстармен әртүрлі қылмыстық құбылыстар өз-өзінен ұласып кете барады.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөнінде кеңесте сөйлеген сөзінде: «Жемқорлық әрекеті үшін сотталған азаматтарды шартты түрде мерзімінен бұрын босатуға тыйым салынды. Соттарға, құқық қорғау қызметкерлеріне, пара бергендерге және делдалдарға қатаң жаза қолданылатын болды. Жалпыға бірдей салық декларациясын тапсыруды бастадық. Осы және басқа да шаралар айтарлықтай нәтиже беріп, жемқорлық деңгейі төмендеді. Дегенмен, түбегейлі өзгеріс әкелген жоқ. Мұны ашық айтуымыз керек. Азаматтарымыз әлі де күнделікті өмірде сыбайлас жемқорлық жағдайларымен бетпе-бет келуде», – деп атап көрсетті.

Сондықтан да біз сыбайлас жемқорлықтың жолын кесудің және қоғамда оның кез келген көрінісіне ымырасыздық ахуалын қалыптастырудың жағдайын жүйелі түрде жасауға атсалысамыз. Елбасы тапсырмасын жүзеге асыру нәтижесінде елімізде сыбайлас жемқорлықпен күрес кең ауқымды қамтыған науқанға айналды. Жемқорлықпен ел болып күресіп жатқанымызбен қоғамымызда әлі болса жемқорлықтың орын алуы, еліміздің экономикалық дамуы мен оның өркендеуіне кері әсерін тигізетіні баршамызға белгілі. Осыған байланысты тек құқық қорғау органдары ғана емес, барлық мемлекеттік және қоғамдық құрылымдар, бүкіл әлеумет, әр азамат оған қарсы тұруға шешім қабылдауы керек, сонда ғана жемқорлыққа жол беріلمесі анық. Сайып келгенде, бұл әлеуметтік дертке қарсы ымырасыз күрес шараларын барынша жетілдіре түсіп, жұртшылықпен бірлесе қимылдаса іс нәтижелі бола түсер деген ойдамыз.

Санжар ОМАРОВ,
Талдықорған қалалық сотының бас маманы-сот отырысының хатшысы.

МАМАН МІНБЕРІ

ӘКІМШІЛІК ҚҰҚЫҚ БҰЗУШЫЛЫҚ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК

Қазіргі кезде азаматтардың қоғамдық тәртіпті сақтауына байланысты пәрменді шаралар қабылданып келеді. Соған байланысты әкімшілік құқық бұзушылық жасаған азаматтарды жауапқа тарту шаралары да күшейтіле түсуде. Дегенмен, көпшіліктің бәрі бірдей бұл талаптар жайлы біле бермейтіні де құпия емес. Сондықтан шағын мақаламызда осы тақырып төңірегінде әңгіме өрбітсек артық болмас.

Бүгінгі қолданыстағы заң талабына сәйкес белгіленбеген жерге қақырынып-түкірсең де, айналадағыларды елемей бейәдеп сөздер айтып, дауыстасаң да айыппұл арқалайсың. Ендеше қоғамдық орындарда ақырын жүріп, аңдып бассақ, ешбір ыңғайсыз жағдайға тап болмайсың. Деректерге жүгінер болсақ, азаматтардың әкімшілік құқық бұзушылықтар жасауы, сондай-ақ, Әкімшілік құқық бұзушылықты қайталап жасауы, көбіне бұл азаматтардың құқықтық сауаттылығының

Көбінесе әкімшілік қызметке тартылған азаматтар жауапкершіліктер әкімшілік жазаны орындаудан жалтаратынын тәжірибе көрсетіп отыр. Сондықтан осындай жағдайлар орын алғанда айыппұл өндіру туралы қаулыны мәжбүрлеп орындатуға байланысты Қазақстан Республикасы Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексінің 894, 895-баптарының санкциясында шаралар көзделген. Атап айтсақ, егер айыппұл салынған жеке тұлға жұмыс істемейтін болса немесе басқа да себептер бойынша айыппұлды жалақысынан немесе өзге де табыстарынан өндіріп алу мүмкін болмаса, қаулыны шығарған сот, уәкілетті орган айыппұл салу туралы қаулыны, айыппұл төлеу қажеттігі туралы нұсқаманы Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен мәжбүрлеп орындату үшін сот орындаушысына жібереді.

Сонымен қатар, айыппұл салу туралы қаулыны сот, уәкілетті орган (лауазымды адам) Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында, Қазақстан Республикасының төлемдер және төлем жүйелері, атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен заңды тұлғаның банктік шотынан ақшаны оның келісімінсіз алып қою үшін сот орындаушысына жібереді.

Банк немесе банк операцияларының өзге түрлерін жүзеге асыратын ұйым айыппұл сомасын белгіленген тәртіппен бюджетке аударуға міндетті. Заңды тұлғаның шоттарында ақша болмаған жағдайда сот орындаушысы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес борышкерге тиесілі басқа мүлікке өндіріп алуды қолданады.

Айгерім АСБЕКОВА,
Жетісу облысының жеке сот орындаушысы.

AUSTRALIAN OPEN-2026

Қ.К.ТОҚАЕВ ЕЛЕНА РЫБАКИНАНЫ
ҚҰТТЫҚТАДЫ

Соболенко кездесудің барысына өзгеріс енгізіп, екінші партияда жетістікті өз еншісіне тарта білді. Есеп – 6:4. Матчтың тағдыры үшінші - қорытынды сетте шешілді. Бұл жолы сәттілік отандасымызға бұйырды: 6:4. Осылайша, Рыбакина 2023 жылғы Австралия чемпионатының финалында жол беріп алған Арина Соболенкодан есесін қайтарып, реванш алды.

Нәтижесінде Қазақстан әйелдер құрамасының көшбасшысы өз мансабында бірінші рет AusOpen турнирінде жеңіске жетті. Финалдан кейін Рыбакина Қазақстанға алғысын айтты.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ Australian Open турнирінің жеңімпазы атанған теннисші Елена Рыбакинаны құттықтады, деп хабарлайды Ақордаға сілтеме жасаған KAZ.NUR.KZ.

"Сізді спорттағы кезекті тамаша жетістігіңізбен – теннистен Австралия ашық чемпионатындағы керемет, айқын жеңісіңізбен шын жүректен құттықтаймын! Сіз жеңіске деген ерік-жігеріңіз бен мінсіз шеберлігіңізді тағы да дәлелдедіңіз, бұған бүкіл әлемнің теннис қауымдастығы сүйсіне қарады. Алдағы уақытта да ең беделді

турнирлерде жеңіске жете беруіңізге тілектеспін!" - делінген құттықтауда.

Қазақстандық теннисші Елена Рыбакина Аустралия ашық чемпионатындағы жеңісінен кейін ресми түрде әлемнің үшінші ракеткасы атанды. WTA (Әйелдер теннисі қауымдастығы) спортшылардың рейтингін жаңартудың нәтижесінде бұған дейін

әлемдік рейтингте бесінші орында тұрған Елена Рыбакина бірден екі саты жоғарылап, үшінші орынға көтерілді. Көшбасында әдеттегідей Australian Open жарысында Рыбакинадан жеңілген Беларусь теннисшісі Арина Соболенко тұр. Ал польшалық Ига Швентек әлемнің екінші ракеткасы атағын сақтап қалды.

К СВЕДЕНИЮ БОЛЕЛЬЩИКОВ

КОГДА И ГДЕ СМОТРЕТЬ
ОЛИМПИАДУ-2026

Церемония открытия зимних Олимпийских игр в итальянских городах Милан и Кортина-д'Ампеццо пройдет 6 февраля. Во время Игр с места событий казахстанские журналисты будут выходить в эфир с эксклюзивными новостями. Когда и где казахстанские болельщики смогут посмотреть Олимпиаду-2026. Уже известно точное расписание выступлений казахстанских атлетов на предстоящих Играх, сообщает Zakon.kz.

С 6 по 22 февраля четыре казахстанских телеканала будут проводить трансляцию с арен зимних Олимпийских игр. Это – Qazaqstan, Qazsport, «Хабар» и Jibek Joly.

За медали зимних Олимпийских игр-2026 честь страны будут защищать 35 наших спортсменов по 10-ти видам спорта. Казахстанские атлеты начнут состязания с 7-го февраля, когда начнется розыгрыш медалей в лыжных гонках и конькобежном спорте у женщин. Заключительным днем старта для казахстанской сборной на Олимпиаде-2026 будет забег на 30 км у женщин-лыжниц (22 февраля).

Впервые в истории зимние Игры примут два города – Милан и Кортина-д'Ампеццо. В Италии ожидается участие 3000 спортсменов, которые представят около ста стран. Официальными талисманами Игр стали два горноста Тина и Мило. Эскиз разработали школьники.

Государственный флаг Казахстана на церемонии открытия Олимпийских игр-2026 пронесут члены национальной сборной Денис Никиша (шорт-трек) и Аяулым Әмренова (фристайл).

ВОЛЕЙБОЛ

ЖЕТІСУЛЫҚТАР ЖЕҢІСТІ ЖОЛЫН
ЖАЛҒАСТЫРУДА

Волейболдан ерлер және әйелдер арасында Қазақстан чемпионаты белортадан ауып, командалар 17 ойыннан өткізіп үлгерді. Сүйсінерлігі сол, біздің қыздарымыз да, жігіттеріміз де турнир кестесінің көшін бастап келеді. Қыздарымыз соңғы турда «Алматы», «Тұран» және «Берел» волейболшыларын бірдей 3:0 есептерімен ойсырата ұтып, 17 ойыннан кейін 49 ұпай жинап, екінші орындағы «Қуаныш» волейболшыларынан 4 ұпай

ұзап кетті. Үшінші орынды 37 ұпай еншілеген Өскеменнің «Берелі» түйіндеп тұр. Кезекті тур 16–19-ақпан аралығында өтеді.

Егер қыздарымыз жарқын жеңістерімен жанкүйерлерін ұдайы қуантуды дәстүрге айналдырғандығы баршаға аян. Ендеше, қыздарымыз биыл да жеңісті жолдарын жалғастырып, кезекті мәрте ел чемпионы атанады деген сеніміміз зор. Ал, жігіттеріміздің биылғы жылғы ширақ аяқалысы жанашырлар үшін тосынсыз болып табылатыны да даусыз.

«Жетісу-Жастар» деп аталатын біздің жігіттер соңғы турда «Таразды», «Буревестникті» және «Ұшқын-Көкшетауды» тиісінше 3:0, 3:0 және 3:1 есептерімен тізе бүктіріп, 17 ойыннан кейін 44 ұпай олжалап, жеке-дара көш бастап келеді. Екінші орындағы ақтөбеліктердің қоржынында 37 ұпай бар. Ал, үшінші орынды 35 ұпайдан жинаған «Жайық» пен «Атырау» өзара бөлісуде. Келесі тур 7-13 ақпан аралығында өтетін болады.

Сайып келгенде, жерлестерімізге алдағы турларда табыс тілеп, турнир кестесіндегі жағдайларын жақсартуға түсуді тілейміз.

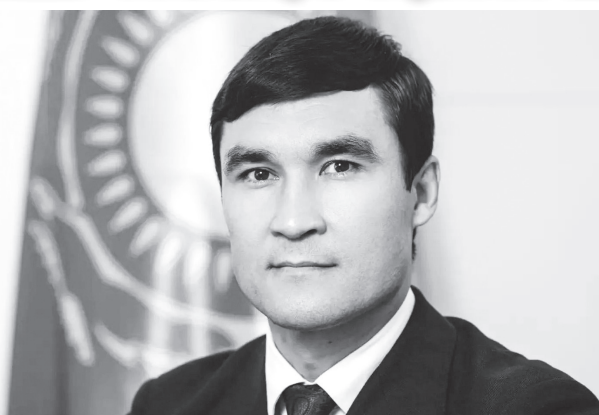
Ш.ХАМИТОВ.

СЕРІК СӘПИЕВ ЖАҢА ҚЫЗМЕТКЕ ТАҒАЙЫНДАЛДЫ

КАZINFORM дереккөзінің хабарлауынша, Серік Сәпиев Туризм және спорт министрінің штаттан тыс кеңесшісі болып тағайындалды.

Серік Сәпиев Қазақстан Республикасының туризм және спорт министрінің штаттан тыс кеңесшісі – жазғы XX Азия ойындарына дайындық штабының спорттық блогының үйлестірушісі болып тағайындалды. Бұл шешім биылғы жылы күшіне енген «Дене шынықтыру және спорт туралы» заңның жаңа редакциясында көзделген ротация жүйесі аясында қабылданды.

Серік Сәпиев — бокстан Лондон Олимпиадасының чемпионы, 2010

жылы Гуанчжоу қаласында өткен жазғы Азия ойындарының жеңімпазы. Бұған дейін ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты, ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің Спорт және дене шынықтыру істері комитетінің төрағасы, өңірлік басқарма басшысы қызметтерін атқарған. Қазіргі таңда ол Қазақстан Республикасының Ұлттық сурдлимпиадалық комитетінің президенті.

Штаб құрамына Туризм және спорт министрлігінің өкілдері, ұлттық спорт

федерацияларының жетекшілері және спорт саласының ардагерлері енді. Олар дайындықтың әрбір кезеңін пысықтап, қойылған міндеттердің уақтылы әрі сапалы орындалуын қамтамасыз етеді.

Айта кетейік, биылғы жазғы Азия ойындары 19 қыркүйек пен 4 қазан аралығында Жапонияның Аичи және Нагоя қалаларында өтеді. Азиада-2026 бағдарламасына 41 спорт түрі енген. Жалпы 68 бағдарлама бойынша 460 жұлде жиынтығы сарапқа салынады. Оның 217-сі ерлер арасында, 204-і әйелдер арасында, ал 39-ы аралас санатта ойнатылады. Бағдарламаға олимпиадалық, олимпиадалық емес және дәстүрлі азиялық спорт түрлері енген.

Индекс 15534